ԺԴ. ՏԱՐԻ 3627 (Ն. Տ.) 28 ՄԱՐՏ 1896 | 16 ՄԱՐՏ 1896 | 13 ՇԵՎՎԱԼ 1313 | ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه اداره‌سی غزته‌سی آره‌وك

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Պատառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մելանցներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ

Գուշ-գաբուի Աղքատախնամէն եւ, —որուն վրայ գրեցինք քանի մը օր առաջ՝ իր քսանամեայ տեղեկագրին հրատարակմանը առթիւ, —Բերայի Աղքատախնամը։ Այս ընկերութիւն թէեւ տակաւին տեղեկագիր չունի, հաղիւ յոյս ամսէ հեռէ հաստատուած մարմին մը ըլլալով, բայց նոյն իսկ կարճ միջոցի մը մէջ իր ցոյց տուած արդիւնաւոր գործունէութեանը պատճառով և իբրև խնամող ու հոգածու կարեւոր արուարձանի մը չքաւորներուն, իրաւունք ունի մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ դառնալու։ Գովեստ չէ որ պիտի տանք իրեն, անձնուիրաբար աշխատող հանրային հաստատութիւնները, էն մեծերէն մինչեւ հասարակ գործները, պէտք չունին գովեստի. նախ անոր համար որ պարտականութիւն մը կը կատարեն, և յետոյ՝ կատարուած գործը ու ձեռք բերուած արդիւնքը իրական գովեստ մը կը կազմեն, անհամեմատ կերպով քարոզ հասարակ խօսքերէ ու մշած պարերութիւններէ։ Հանրութեան կը մնայ գնահատել։

Այդ արդիւնքն է ահա զոր գիտնալու հետաքրքիր եղանք, ծանօթացընելու համար մեր ընթերցողներուն, Բերայի ազգայիններուն մանաւանդ, որոնք հաճութեամբ պիտի տեսնեն թէ իրենց հատակրանքն ու օժանդակութիւնը լիովին կարդարանան։

Բերայի Աղքատախնամը, իր բուն նպատակը հիւանդ կարօտեալներ խնամել ըլլալով հանդերձ, փութացած է նպաստել նաեւ անոնց որոնք բոլորովին թշուառ ու անօգնական՝ ո՛ր և է միջոց չունին իրենց հացը ճարելու։ Ասանց մէջ առաջնութիւն կը տրուի դեռատի զաւկի տէր այրիներուն որոնք չեն կրնար աշխատիլ որպէս զի պատճառով։ Այս թաքուն թշուառութիւնները, ծածկուած աղքատութիւնները ստուգելու համար, Աղքատախնամը ունի երեք անդամէ բաղկացած օժանդակ մոնոմխումբ մը, որ յանձն առած է անձնուիրաբար երթալ, քննել ներկայացող աղքատներուն նիւթական վիճակը և տեղեկագրով մը հաղորդել Գործադիր ժողովին որ անոր համեմատ կ'որոշէ իր ընելիք նպաստները։ Մինչեւ այսօր բացառութիւն չէ եղած գործելու այս եղանակին։ Քանդրոյի այս դրութեան օգուտները բացատրած ենք ուրիշ ատեն, նոյն իսկ Եւրոպայի նպաստատուցոյց վարչութիւններէն օրինակ բերելով. ճշմարիտ աղքատը կեղծէն զանազանել գիտնալ, ապահով ըլլալ թէ տրուած նպաստը գիւտաւունը չի պիտի մտնուի կամ չի պիտի հասնի այնպիսի մէկուն ձեռքը որ աշխատելու կարող է, այս սկզբունքը իրենց առաջնորդ բռնող մարմինները ո՛ր և է զրկանք ըրած ըլլալու իղձահարուածներէն ազատ կը մնան ու մեծ վարահութիւն կը ներշնչեն։

Բերայի Աղքատախնամին գործադիր ժողովը, որ 1895 դեկտեմբերի սկիզբէն պաշտօնի կոչուած է, այդ դրութեան հետեւողութեամբ բաշխած է կարօտեալներու՝ 185 զրշ.ի նպաստներէն, 269 զրշ.ի կաթ, 1581 զրշ.ի հաց, 1503 զրշ.ի միս, 628 զրշ.ի ածուխ, 593 զրշ.ի զգեստեղէն և մօտաւորապէս 1500 զրշ. արժողութեամբ դեղ։ Ասոնցմէ զատ, 2133 զրշ.ի դրամական օգնութիւններ։ Զորս ամիսէն պակաս ժամանակամիջոցի մէջ ութ հազար զրուշէն աւելի նպաստ, զոր ընդունող կարօտ ընտանիքներուն թիւը հարիւրի կը հասնի։ Քաղաքական չէ այս ալրիւնքը։

Եւ յետոյ, ձրի գարմանումները կան։ Այն տոքթորները որոնց դիմումը ըրած է Աղքատախնամը և հիւանդներ յանձնարարած, սիրայօժար յանձն առած են ոչ միայն դարմանել զանոնք՝ երբ կը ներկայանան, այլ և բացառիկ պարագաներու մէջ անոնց տուները երթալ, ինչ որ վատահութիւն կը ներշնչէ թէ երբ կարելի ըլլայ ձրի գարմանասուն մը կամ դեղարան մը հաստատել Բերայի մէջ, հայ բժշկական մարմինը պիտի խմբուի անոր շուրջը։ սպասելով այս գաղափարին իրագործման, Աղքատախնամի գործադիր ժողովոյ բժիշկ — ատենապետը (*) անձնուիրաբար յանձն առած է չորեքշաբթի օրերը ընկերութեան դասեհեակը (Մ. Եկեղեցոյ շրջափակին մէջ) դիմող հիւանդները խնամել։ դարմանատան պէտքի նմոյշ մը։

Կը լսենք թէ քանի մը բարեսէր տիկիններ, գնահատելով այս բոլոր արդիւնքները որոնք սակայն անբաւական կուգան ներկայացած պէտքերուն, Զատկի առթիւ հանդանակութիւն մը կատարելու։ Ձեռնարկած են Բերայի ուներորդ ընտանիքներուն մէջ։ իրենց դիմումները ինչպէս նաեւ Աղքատախնամին հրաւէրը տարակոյս չկայ որ սպասուած ընդունելութիւնը պիտի գտնեն։

Հարուստ ու բազմամարդ թաղերուն մէջ, ուր պերճանքն այնքան մեծէն ու այնքան լիառատ կը ցուցադրուի չքաւորութեան քով, ողորմածութիւնն ալ լիառատ ըլլալու պէտք ունի, մոցոնները տալու համար հակապատկերին ազդեցիկ տպաւորութիւնը։

Տ.

(*) Տօքթ. Ս. Ռաֆայէլեան։

ԵՐԿԱՆԻԻՍ ՎՐԱՑ

ԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՄԱԾԻՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Ցուրտ էր, ցուրտ. չոր, կայուն, սարառաչնող ցուրտ մը. քարացած ողորկ ճամբուն վրայէն կը սահէր մեքենաս թեթեւ, փետուրի մը պէս, ճեղքելով օդը որ տեղի կուտար հիշտ մրմունջով մը։ Ցենաղէկին (handle bar) վրայ, իրանս դէպ առաջ ծռուած, հաճոյք մը կ'զգայի այդ խալ գնացքէն, անոր առաջ բերած հովին այտերուս հպումէն, աչքն ու ձախէն արագ արագ փախչող, միշտ կանաչ միշտ թարմ դաշտերու տեսքէն։

Անձրեւոտ, մառախլուտ, ադտոտ օրերէ վերջ, յանկարծ չքաթի գիշեր մը ցուրտը սկսած էր տիրել, խոնաւութիւնը տեղի տուած էր չորութեան. երկինքը թօթափած էր լալկան ամպերը, բնութիւնը իր արցունքները սրբած ժպտել կը ջանար։ Ու ի՞նչ հաճոյք եղած էր ան կիրակի առաւօտուն երբ անկողնի ծուլութենէն յոգնած, ցաքելով ջերմ, մեղացուցիչ սաւանիներուն մէջէն, կը դիմէի դէպի պատուհան, նայուածք մը նետելու համար դուրս, ու երբ փոխան յուսացուած մեղամաղձոտ օդին, մաքուր մթնոլորտ մը, չոր ընդունարան մը կը տեսնէի։ Վատահ եմ թէ նոյն առաւօտուն ամէն հեծեղանորդ ինքնիրեն բացագանչած է, աչքերը այդ պայծառ լոյսին բացած պահուն։ «Ի՞նչ հրաշալի օր երկանիւի հմար»։ ու ամէնքն ալ ինձ պէս պատրաստութիւն տեսած են դուրս նետուելու, իսկոյն ընութեան գրկին մէջ որ այնքան ջերմ հրաւէր մը կ'ուղղէր։

Անգամ մը երկանիւին վրայ, հրեւակայած հաճոյքս իրականացուած էր, ու ինձ սիրելի եղող ծառուղիի մը մէջտեղէն կը սուրայի արագ «վայելելով այդ գնացքս» ինչպէս պիտի ըսէին Անգլիացիները։

Սիալ չէին գուշակած. ապրելիարուներու խումբեր կը վիտային ամէն կողմ, և ինչ որ, մանաւանդ, զարմանք պիտի պատճառէր չատերուն՝ անոնց մէջ բազմաթիւ կիներ կային։

«Սակայն ի՞նչ կայ զարմանալու այդ մասին» պիտի գոչէք, սիրուն օրիո՛ր, քիչ մ'ալ ետեւդով պարզմտութեանս վրայ, «մինթէ կը կարծէք որ տեղեակ չե՞ք թէ Սերտպայի կանանց սովորական եղած է ոպտիլն ընելը և...

—Կը ներէք, եթէ ձեզ կընդմիջեմ, սակայն անանց այդ պիտերով զբաղիլը չէ որ զարմանք պիտի պատճառէր չատերուն, մանաւանդ պէտք էի աւելցնել, չատերուն որք Անգլիացի ժողովուրդը ճանչցած են, այլ կիրակի օրով իրենց փոփուկ անձը առնական այդ մարգանքին յանձնելն է։

Կիրակի՝, սուրբ օրը, աղօթքի, բարեպաշտ խորհրդածութեան, մարմնական հանգիստի նուիրուած օրը։

Տարի մ'առաջ, հա ոչ մէկ կին (միշտ կանանց յատուկ եղած է ընկերական սովորութիւններու պահպանողականութիւնը) պիտի ուզէր կիրակի օրով դարափրիկ-այդ արապպոյր անիւներուն վրայ ինքզինքը ի ցոյց դնել, և սակայն այսօր ի՞նչ փոփոխութիւն։

Զգիտի կրնամ մոռնալ երբէք Ֆ...ի իր մօր հետ ունեցած վիճաբանութիւնը. պիտի ուզէի, եթէ չվախնայի ձեր ներողամտութիւնը գրգռանելէ, այդ օրիորդը ներկայացրել հոս, որովհետեւ յիրաւի արժանի է որ այդ հմտեստ, բարի ու ազնիւ սիրտը ունենայ գտնէ մէկը որ իր ներքողը ընէ, և սակայն ուրիշ ատենի մը ձգելով բարութեան ու ազնուութեան պարտական եղած այդ հարկս վճարել, կը բաւականանամ ըսել՝ դիպ ձեզ թէ իր բընաւորութեան մէջ գլխաւորութեան ու յամառութեան արատը գրեթէ աննշմարելի էր։ արդ, երբ խօսակցութեան նիւթը կիրակնօրեայ այս զբօսանքին վրայ դառնար, կը բորբոքեր ան և ջերմ պատասխան մը կը դառնար իր դատին, ուժգնութեամբ մը ու ազնուութեամբ մը որ զինքը ճանչցողները բոլորովին կապշեցնէին։ Ցիշողութեանս մէջ գրաշնած կը կենան իր վիր ջին պայքարին մանրամասնութիւնները, ու քանի որ տերեւազուրկ ծառերով եղերուած ուղիին մէջ չկայ բան մը որ անմիջական ուշադրութիւնս գրաւէ, կուզեմ մէկ մ'ալ աչքս առջեւ բերել այն օրուան եղելութիւնը։ Ամառուան տաք, ընկճող օրերէն մէկն էր։ Կիրակիի ճաշը թէպէտ աւարտած, դեռ բոլորած կը նստէինք սեղանին չուրջը թմրած, թուլցած։ Ֆ... յանկարծ լռութիւնը խզեց ու հրաման ուզեց իր մօրմէն նոյն երեկոյին իր հեծելանիւը գործածելու։ ըսաւ թէ ինչպէս իր բարեկամին (օ՜հ, այս բարեկամները) խօսք տուած էր և թէ նա պիտի գար զինքը առնուլ և այլն։ Մայրը, որ մինչեւ այն պահուն միշտ դիմադրած էր, այս անգամ ա՛լ բոլորովին սրտնեղած, յուսահատական շարժումով մը. «չէ չըլլար» մրմնջեց. կեցուածքի թէ այս պատասխանը կապասուէր քանի որ Ֆ... նոր ուժով մը սկսաւ բացագանչել «էհ՜հ, հանգիստ որ է ըսելով մեզի թոյլ չէք տար, և սակայն երբ դուրս կ'ելնենք, երբ կը շրջագայենք, մինթէ այդ օրուան նուերականութիւնը պղտել չէ՞. երբ որ ըրամին վրայ նստած կը դուարճանանք, մինչ կառավարը կաշխատի օրն ի բուն, մեզը չէ՞ ան ու ձիե՛րը, անոնք հոգի չունի՞ն, որ կ'աշխատցնենք մեր զբօսանքին համար»։ Երբէք չէին յուսար թէ անանց կեանքէն առնուած նմանութիւն մը այսքան ազդեցութիւն կրնար ունենար, և սակայն Ֆ... չատ աւելի տեղեակ ըլլալու է եղեր, քանի որ այս փաստը զոր ամենէն վերջին պահած էր, խեղճ մայրը գրեթէ հուսման վիճակի մը մէջ դրաւ, աչքերը կէս մը գոցից, գլուխը դէպ ետեւ նետեց ու հաղիւ հասկանալի կերպով մը մրմռաց. «Ուզածիդ պէս ըրէ»։

Լա՜ւ, ասկէ մէկ քանի ամիս առաջ դեռ անմահն Ռէօնդկէն իր հրաշալի լուսանկարչական գործիքը չէր հարած. ապա թէ ոչ չնորհիւ այդ գաղտնեաց թափանցողին, ձեզ պիտի կրնայի ըսել թէ ինչ կանցներ նոյն պահուն խեղճ մօրը ներսիդին. այդ գործիք պիտի ցցուներ մեզ թէ ո՛ր ջիղերը կծկեցան մինչ ուրիշները կ'ընդլայնէին, և թէ սրտին ո՛ր մասը տագնապալից փոթորկի մը մէջ կը գտնուէր։ Թանկագին փոքր մը պիտի ըլլար այս, որ Ռէօնդկէնի վասքին վրայ նոր փայլ մը պիտի աւելցնէր. սակայն ի՞նչ օգուտ հիմա, քանի որ այն ատեն այդ գիւտն հաղիւ սաղմնային վիճակի մը մէջ եղած ըլլալու էր։ Իրաւ է թէ ամենօրեան փորձերը կը հիացնեն մեզի պէս մահկանացուները. ինչ լուսաւոր գաղափար է այն զոր չատ խանդավառ սրբակար մը ունեցած է լուսանկարիս այդ գործիքով իր պաշտելոյն նուրբերին գաղտնածածուկ ծալքերը, և որքա՜ն յուզուած ըլլալու է ան՝ երբ Ռէօնդկէնեան չառաւելոներն իր աչքերուն տեսանելի դարձուցած են ոսկրեայ, կմախային վանդակը որուն մէջ սիրտը առապար կը փայլի անբիծ, լուսաճաճանչ, լուսանման։

Մանչէսթէր ՍԱՅԳԼԻՍԴ

ՀԻՆ ՏՕՆԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

ԺԴ—ԺԷ ԴԱՐ

Մինչեւ Սիմոն Կաթողիկոս, այսինքն մինչեւ 1756 թուականին տպուած տօնացոյցերը ունեցած ենք. աւելի հին ժամանակաց մէջ՝ Լեռամ, յԱմենթերտամ, ի Մարսիլիա, ի Լիվոռնոյ, ի Սպահան, ի Կ. Պոլիս, յԵրուսաղէմ, յԷջմիածին՝ անուշտ հնդկական գաղթականութիւնն ալ ունեցած էր իւր տպարանը ու տօնացոյցը, որոց մասին դժբաղդաբար ոչինչ տեղեկացած եմ։

Ասոնցմէ զատ «Տամար կամ Գիրք Տոմարաց» անուններուն տակ հատատ տօնացոյցներով հրատարակուած են 16 և 17 դարերուն մէջ, որոնց կցուած են Երգահան և Մարմնամաղաց ու Տաղ Յովսատփու, զոր գրած է ոտանաւոր չափով Առաքել Վ. Բաղիշեցի կամ Պոռեցի, աշակերտ Գրիգոր Վ. Խլաթեցւոյ, ԺԴ դարուն։

1. Ամենէն հին տօնացոյցը կը թուի լինել Բրխատսի 1584ին ի Լեռամ տպուածն։ Վերակացող տնտեսութեան պարոն Ս. Թոխաթցւոյն, ծախիւք Տէրունական Յովհաննէս երիցուն։

Այս տօնացոյցին հեղինակը որդին էր Արգար դպրին Եւդոկիայեցւոյն, որ էր առաջին տպագրիչն մեր մէջ յամի 1565 կամ ըստ նորագոյն գիւտից՝ աւելի կանուխ։

Բայց թէ ինչպէս այդ անձ Եւդոկիայէն եկած էր ի Լեռամ, պատմութիւնը կրնէ թէ հայրը, Արգար դպիր, Միքայէլ Կաթողիկոսէն դրկուած էր ի Լեռամ Պիոս Դ. Պապին ներկայանալու՝ ամբաստանութեան խնդրոյ մը համար, և իր հետ ունէր որդին և Ազէքսանդր անուն քահանայ մը։

Արգար դպիր հետամուտ ըլլալով հոն տպագրութեան արուեստին, կը հիմնէ տպարան, ուր կը վարժէ նաև որդին։

Միքայէլ Կաթողիկոս տոմարական արուեստին գիտակ մէկը չունենալով և տոմարի պէտքն զգալով, Գրիգոր ԺԳ. Պապին կը գրէ. «Ուզեցինք այս գրով զատցեալ Յովհաննէս վարդապետ և եպիսկոպոսդ մեզ ի փոխանորդ... խնդիր ունիմ ապաւիսելով ի քո սրբութիւնդ՝ զայս չնորհս առնել, և ի յայս պատճոյս կարէ ծառայել ասացեալ Յովհաննէս եպիսկոպոսն (Գրիգոր սարկաւագն և Մարգօ Անտոնիո, զոր գաղղիացիք Մարգ Անտոն կը կոչէին) որդի Արգարու։»

Ենանապէս եղոյց մեզ Պարոնտէրն, Սիսոնայ եպիսկոպոսն, զգաստաց տարբոյն և վասն նորոգման տումարից և զպատճառից, բայց մեք ոչ կարիմք խոսանել... և ոչ ունիմք գիրք որ խօսին այսմ տումարից։ Արարաք մեզ վերին։ զասացեալ վարդապետն Յովհաննէս եպիսկոպոսն որ ուսանիցի լաւ զայս տումարեղէնս։ բայց մեր ազգի տումարն ուղարկեցէք զի ամենեքին ուսանիցիմք։ Պատմ. Մատենագր. Հ. Գ. Զարպհանէեան, էջ 280։»

2. Ժամագիրք Ատենի, որոյ վերջը տպուած է նաեւ «Տօնացոյցս» մանրագոյն տառերով, ի Զուզա աշխարհին Պարսից, ի կաթողիկոսութեան Տ. Փիլիպպոսի հայրապետին և ի վերատեսչութեան Տ. Խաչատուր վարդապետի կեսարացւոյ, յամի Տեառն 1642։»

Այն Փիլիպպոս հայրապետ յաջորդն էր Մովսէս կաթողիկոսի, ԺԷ. դարուն մէջ, իսկ Խաչատուր վարդապետ Կեսարացի Նոր Զուզայի գաղթականութենէն էր և մեծ հմտաւ չինած, գպրոցներ բացած և ուսուցած էր բազմաթիւ աշակերտներ, յորոց էին Յակոբ Վ. Զուզայեցի, յաջորդ Փիլիպպոս կաթողիկոսի, Դաւիթ վարդապետ, հիմնադիր և առաջնորդ-վանահայր Ամենափրկչի վանուց ի Զուզա, և այլն։ Այս Խաչատուր վարդապետ բացի էր նաեւ տպարան մը ի Սպահան յամի Տեառն 1641։

3. Տօնացոյց ի թուին ՌՃԷ, որ է 1667, յամի Տեառն, ի հայրապետութեան Տ. Միքայէլի կաթողիկոսի Ս. Էջմիածնի և ի Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ Տ. Յակոբայ վարդապետի, ձեռամբ Խորվիրապցի Առաքել վարդապետի, արհեստագործութեամբ Արգար դպրի և Անտոնիոս տարեւագրի։

4. Տօնացոյց ի հայրապետութեան Տ. Յակոբայ կաթողիկոսի Ս. Էջմիածնի, և ծախիւք ու տպագրութեամբ Ոսկանայ վարդապետի Երեւանցւոյ, յԱմստերդամ, ի թուին Փրկչին 1669։

5. Տօնացոյց ի կաթողիկոսութեան Տ. Նահապետի Հայրապետի, ի Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ Տ. Աւետիքի վարդապետի, ի թուին ՌՃՄ, որ է յամի Տեառն 1692։

6. Տօնացոյց ի թուին ՌՃԷԱ. ի տպարանի Կարապետի, տրուպ Ատառաւատրայ, ծախիւք Մ. Ղազարանի և Գ. Յարութիւնի, ի քաղաքն Բիւզանդիա։

7. Տօնացոյց ի թուին ՌՃԷԲ, ի տպարանի Ատառաւատրայ, ի քաղաքն Բիւզանդիա, ծախիւք Գ. Դանիէլի, որդի տիրացու Մովսէսի։

8. Տօնացոյց, ի թուին ՌՄԳ. ի հայրապետութեան Տ. Ազէքսանդրի կաթողիկոսի, ի Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ Տ. Յակոբայ վարդապետի, ի տպարանի Մ. Ատառաւատրայ. ծախիւք ակնցի Մ. Սեղբոսի։

Այս տօնացոյցներէն հաղիւ մի քանին կարող եղայ տեսնել, երկուքը Իսպահիտարու Ս. Խաչի թանգարանը, որ «Պարտէզ Հոգեւորի գիրքն ու մեծութիւնը ունէին. անոնց մէջ յատկանշական տօնամատութիւններ չկային. բաղդատութիւն մը հնոյն և նորին մէջ, և ահա երեւան պիտի գան չատ մը օտար սրբոց անուններու յաւելուածական ցանկ մը, որոց տեղ չատ իրաւամբ կրնայինք դնել հայ սուրբեր։

Չեմ ըսեր թէ ատենը այն սուրբեր որ մերը չեն. բայց պէտք չէ օտարասէր ըլլալ մեր տօնացոյցներու մէջ իսկ, մեր սեղանին առջեւ, մեր բեմին վրայ։

Ուսումնասիրութիւն մը բոլոր այս հին ու նոր տօնացոյցներուն վրայ՝ կրնայ ընծայել օգտակար ծառայութիւն մը. բայց այս գործ աւելի անկ է մեծ վանքերու կամ թանգարաններու, որոնք բոլոր հնութիւնները առձեռն պատրաստ ունին։

ԱԱՄՈՒԷԼ ԵՐԿՆ

ԵՐԿՐԻՍ ԿԵՂԵՒԻՆ ԹԱՆԶՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տակաւին անորոշ մնացած է սա խնդիրը թէ երկրիս ներսի կողմը ի՞նչ վիճակ ունի. բայց սովորութիւն է ըսել թէ անոր արտաքին ժայռուտ մասը՝ պատանը կամ կեղեւն է։ Մակերեսէն ա՛րշաւ խոր իջնանք, ա՛նչափ կը տաքնան ժայռերը. և եթէ գիտնայինք ջերմութեան աստիճանին բարձրանալուն ճիշդ չափը, կրնայինք ճշդիւ ըսել թէ ո՛րչափ խորութեան մէջ՝ տաքութիւնը այնքան մեծ կըլլայ որ հալեցնէ ամենէն կարծր ժայռը։ Քանի մը փորձեր ցուցած են թէ ջերմութեան աճումն է իւրաքանչիւր 32 ոտքի համար 1 աստիճան, իսկ ուրիշ փորձեր 1 աստիճան՝ մէն մի 37½ ոտք վար իջած ատենը։ Այս հաշիւներէն կը հետեւցուի թէ երկրագունդս կեղեւին թանձրութիւնը 20էն մինչեւ 26 մղոն է։ Այսու ամենայնիւ վիրջեաս Բալաւէթ ու Հէլլա հանքերուն մէջ ի Միշիկան (Ամերիկա) ջերմութեան աստիճան չափելու համար կատարուած նոր գործողութիւնները ցուցած են թէ ջերմութիւնը միջին հաշուով ի՛նճի 1 աստիճան ամէն 140 ոտքի վրայ. և ասկէ, ինչպէս Փրոֆ. Ս. Ակասիզ ցուցած է, կը հակցուի թէ երկրիս կեղեւին թանձրութիւնը 80 մղոնէ պակաս չէ։

=)(25)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՁԷՔ

—Օ՜հ, ի՞նչ երջանկութիւն, մտածեց ներս մտած պահուն... «Ագնիւ բարեկամը հո՞ս է։

Մայրը իր դէմն ելաւ գեղեցիկ, պերճ արդուզարդով, մազերուն մէջ ուներնալով ճերմակ հարեւանի չիւղեր իր թէ կողովի մէջ դրուած ըլլային։ Խոշոր կրակ մը կը վառէր սրահին մէջ ուր տարաւ զայն խընդալով։

—Գիտի՞ս ներսը ով կայ։

—Օ՜հ, հասկցայ, բաւ ձէք չատ ուրախ... «Ագնիւ բարեկամն է...

Վասնզի երբ հինգշաբթի օրերը ձէք տուն հասնէր՝ սովորաբար այս տեսարանը տեղի կունենար։

Տ'Արժանթոն էր։

Սովորականէն աւելի գունատ, աւելի ադեստալի, երկնցած էր բազմոցին վրայ, սեւ հագուստով, ճերմակ փողկապով. մաքուր ճերմակ չապիկով որ իրեն ծանրաշուք երեւոյթ մը կուտար։

Ինամին տեղւոյն վրայ էր։ Մանկան յուսախաբութիւնը այնքան մեծ եղաւ որ չի լալու համար չատ դժուարութիւն քաշեց։

Պահ մը նեղութիւն և լռութիւն տիրեց։

Բարեբախտաբար զուռը մեծաչափիկ ուժգնութեամբ բացուեցաւ. իրը թէ բաղմութիւն մը յարձակած ըլլար անոր վրայ. և Օկիւթէն որոտագին ձայնով մը ծանուց. «Սեգանը պատրաստ է։»

Սեգանը ինքուր և չատ երկար երեւցաւ փոքր ձէքին։ Կը նեղէր և կը նեղուէր։ Երբեմն զգացած է այն առանձնացումն որ փաղաղ կուտայ անհնազանդ, բոլորովին առանձ բաղկաց. այն սատիճան սոնոգատ և անպատեհ կը զգար անոնց խօսակցութիւնն որ հասկնալ իսկ միտքէն անդամ անցունելու չէր։

Այն կէս քառերը, առեղծուածային պարբերութիւններու այն դարձուածքները զոր ընդհանրապէս կը գործածեն տղոց փոքր գլխէն վեր խօսելու համար։ Մերթ կը տեսնէր որ մայրը կը խնդար, յետոյ կը կարմրէր և կը խմէր որպէսզի կարմրիլը չտեսնուի։

«Օ՜հ, ոչ... ոչ...» կ'ըսէր, և «Ո՞վ գիտէ... Թիրեւս... կը կարծէ՞քներ, ամեն տեսակ փոքր բառեր որոնք բանի մը չէին նմաներ և որք սակայն շատ կը խընդացնէին զանոնք։ Ո՞ւր էին այն զուարթ ճաչերը ուր ձէք, իր մօրը և «ագնիւ բարեկամին» միջեւ նստած, ճշմարիտ իշխանն էր սեղանին, և ուզածին պէս կը վարէր կոչնականներուն ծիծաղն ու մտաղրաղումները։ Այս յիշատակ մէկէնիմէկ միտքն ինկաւ դժբախտ խօսքով մը։ Տիկին տը Պարանսի տանձ մը հրամցուցած էր տ'Արժանթոնի, որ կը հիանար այդ պտուղներուն աղուորութեանը վրայ։

—Թուէն եկած են... բաւ ձէք չարամտութեամբ կամ ոչ... «Ագնիւ բարեկամը» զրկեց զանոնք։

Տ'Արժանթոն որ իր տանձն սակեալ վրայ էր, նոքին պնակին մէջ դրաւ զայն չարժումով մը որուն մէջ կը նշմարուէին թէ՛ իր նախասիրած մէկ պտուղը չուտելու զայրոյթը, և բոլոր այն արհամարհանքը զոր իրեն կը ներշնչէր իր հակառակորդը։

Օ՜հ, մօր կողմէ տղուն ուղղուած սոսկալի ակնարկը։ Երբէք այդպէս չէր նայած անոր։

Ձէք ա՛լ չհամարձակեցաւ ոչ շարժիլ ոչ խօսիլ. և ճաշի պրպտորութիւնը շարունակուեցաւ ամբողջ երեկոյթին։

Կրակարանին անկիւնը քով քովի նըստած, տ'Արժանթոն և Իտա սկսած էին ցած ձայնով խօսակցիլ, այն վստահալից եղանակով որ արդէն մտերմութիւն մէ։ Բանատեղծը իր կեանքը կը պատմէր, իր ցաւագին ու հիւանդկան մանկութիւնը՝ լեռներուն խորը կրսուած հին դղեակի մը մէջ վատնուած։ կը նկարագրէր աշտարակները, և երկար նրբանցքները որոց մէջ հովը կը կոծէր. յետոյ, իր արուեստական պայքարները, իր առաջին աշխատութիւնները, արգելքները որոնց իր հանճարը հանդիպած էր շարունակ, և բոլոր այն սեւերը որոնք չատ ցած էին իր բարձրութեանը հետ բաղդատմամբ։

Կը խօսէր այն մոլեգին հալածմունքներուն վրայ որոնց ենթարկուած էր, իր գրական թշնամիներուն վրայ, այն նախատական գրութեանց վրայ որոնք իր դէմ արձակուած էին։

«Այն ատեն սա անողորմ բառն ըսի իրեն։»

Այս անգամ Իտա չընդմիջեց զայն։ Մատի կ'ընէր, դէպ անոր ծռած, գլուխը արմուկին վրայ, ժպտուն, հիացական դիրքի մէջ։ Եւ իր մտածումն այնքան յափշտակուած էր որ երբ բանաստեղծը լռէր, ինք մտիկ կ'ընէր նորէն, և սրտին մէջ ուրիշ բան չէր լսուեր եթէ ոչ ժամանարին թիք-թաքը և էջերուն շրշիւնը զորս տղան անվարժութիւնն կը դարձուցներ, կիսովին քնացած այն ալպսին վրայ զոր կը թղթատէր։

Ցանկարծ ոտքի ելաւ Իտա, սարսռուն։

—Ձէք, բարեկամս, քիչ տեսնեմ, գնա կանչէ Քոնսթանը որ տանի քեզ։ Ժամանակ է...

—Օ՜հ, մայրիկ...

Չհամարձակեցաւ ըսել թէ սովորաբար աւելի երկար տաեն վար կը դրուէր. կը վախնար որ կը վշտացնէ մայրը, և մանաւանդ անոր ազատ շողուն և սովորաբար այնքան գորովալից աչքերուն մէջ կը տեսնէր այն կշտամբական արտայայտութիւնը որ քիչ մը առաջ այնքան խռոված էր զինքը։

Մայրը վարձատրեց անոր հրամանը՝ համբուրելով զայն տարօրինակ արտագրումով մը։

—Դիտիր բարի, տղայ... բաւ տ'Արժանթոն, կրկնապատկելով իր կանխաւորութիւնը. և իրեն թաչեց մանուկը կարծես համբուրելու համար։ Սա կը կարկաւէր իր խարտիչակի սիրուն ճակատը։

—Դիտիր բարի պարոն։

Բայց բանաստեղծը հրեց զայն, կարծես հնազանդելով անյաղթելի և գարշելի շարժումի մը, նման անոր զոր ճաշի պահուն բրած էր իր գեղեցիկ պուդինի տակած տաեն։

Եւ սակայն այդ տղան «ագնիւ բարեկամին» մէկ նուէրը չէր։

—Չեմ կրնար... չեմ կրնար... մրմռաց, և գնաց ինկաւ թիկնաթոռին վրայ, ճակատը սրբելով։

Ձէք, ապշահար, մօրը կը նայէր, ըսելու ձեւով մը թէ «ես ի՞նչ ըրի իրեն։»

—Գնա, Ձէք... Տարէք զինքը, Քոնսթան։

Եւ մինչ տիկին տը Պարանսի իր բանաստեղծին կը մատնար զայն հանդարտեցնել փորձելու համար, տղան սիրտն ուռած կը դառնար դէպ ի Մարոնիայ քիմնարանը. և մութ ծառուղիին մէջ, սառնապատ ննջարանին մէջ, մտածելով ուսուցչին վրայ որ սրտի բազմոցին վրայ այնքան լայնօրէն տեսաւորուած էր լոյսի ու ծաղիկներու մէջտեղ, միաքէն կ'ըսէր ըղձալիր. «Ճա՜տ երջանիկ է ան... Մինչեւ ժամը քանի՞ն պիտի մնայ հոն...»

Տ'Արժանթոնի սա ազդակին մէջ. «Չեմ կրնար» և փոքր Ձէքն համբուրելու համար ցուցած գարշանքին մէջ անշուշտ կար ճոռոմութիւնն ու հանգամանքն այդ ուռուցիկ բնաւորութեան, այլ, ի ներքուստ, իրական ու անկեղծ զգացում մը եւս։

Կը նախանձէր տղան, ինչպէս կը նախանձէր իրեն։ Իրեն համար, անիկա ամբողջ անցեալն էր Իտայի, կենդանի և չատ կենդանի ապացոյցը թէ ուրիշներ սիրած էին զայն իրմէ առաջ։ Իր հպարտութիւնը կը վիրաւորուէր ասիկից։

Չէ թէ սատարի սիրահարուած էր կոմսուհիին։ Մանաւանդ կրնար ըսուիլ թէ ինքզինքը կը սիրէր անոր անձին մէջ, և թէ անոր վճիտ ու միամիտ աչքերուն մէջ տեսնելով իր պատկերին գեղեցկութիւն ցուցադրումը, հաճոյքով կանգ կառնէր այն եսասէր ժպիտին հետ զոր ամէն կին կը նետէ զինք գեղեցկացնող հայելին։ Բայց տ'Արժանթոն կուգէր որ հայելին չաղտոտի ու և է չուչէ, միայն զինքը ցոլացնէ, փոխանակ անցեալին տասերին մէջ պահելու ուրիշ չատ պատկերներու նախատիպ ստեղծելու։

Ասիկա անդարմանելի էր։ Խեղճ Իտան ձեռքէն ի՞նչ կուգար, բաց ի այն զիրէն զոր ամենքն ալ կը յայտնեն. «ինչո՞ւ այսքան ուշ հանդիպեցայ ձեզ։» Ինչ որ անկարող է հանդարտեցնել բոլոր տուայտանքն այդ յեսասահաց եղկան նախանձին, մնաւանդ երբ արտասովոր գոռոզանք մը կը միանայ անոր։

«Նախազգալու էր գիս,» կը մտածէր տ'Արժանթոն, և սակից առաջ կուգար այն խուլ բարկութիւնը զոր տղան միակ տեսքը կը զրգռէր իր մէջ։

Սակայն Իտա չէր կրնար ուրանալ, լքել այդ ասկեգոյն մազերով անցեալը։ Բայց քիչ քիչ, բանաստեղծին ազդեցութեամբը, գերծ մնալու համար այն գժնդակ հանդիպումներէն ուր ամէն օր ուրիշներ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16/28 ՄԱՐՏ, 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԶԱՏԻԿ ԵՒ ԴԱՐՈՒՆ

Այս տարի Զատիկը կանուխ կուգայ։ Բայց գարունն, որ ընդհանրապէս բնական հրաշքոյր մը կ'աւելցնէ բրիտոնէութեան մեծ տօնին, այս տարի կարծես չուզեր փութկոտութեան մասին ետ մնալ Զատիկէն։ Քանի օրէ ի վեր ի Կ. Պոլիս ճշմարտապէս գարնանային օդեր կը վայելենք։ Գաւառներն ալ կ'երեւի թէ ձմեռը մեզմանալու երևոյթ մը առած է։ Գոնէ այսպէս կը ծանուցանեն չարմուս մէջ էզրումէ առնուած նամակներ, որք աղքատ ժողովրդեան կարօտ վիճակն յիշեցնելով հանդերձ, գոհութիւն կը յայտնեն որ ձմեռը մեղմանալ սկսած է և գրեթէ գարնանային օդ մը կը վայելեն երզրումցիք։ Բայց ծովու մակերեւոյթէն չատ բարձր գիրք ունեցող այնպիսի գաւառներու մէջ Զատիկն ալ Մնդեան պէս ձմեռնային տօն մ'է սովորաբար։ Պոլսոյ մէջ, տարւոյն եղանակներն անհաստատ են։ Մեր ըսելիքն էր՝ անխառն գոհունակութիւն մը որ վերջապէս գարնան օդեր կը վայելենք։ կենանորոգ կայտառութիւնը բնութեան վրայ ալ, դէմքերու վրայ ալ կը սկսի երեւիլ։ Հոս ալ՝ հարկաւ՝ բժիշկները մեր դէմը պիտի ելնեն, և յանուն առողջաբանութեան պիտի առարկեն թէ՝ գարնան և ամրան չատ կանուխ գալն ալեկ բան մը չէ։ որովհետեւ ձմեռն օդն ու գետինը մաքրող պաշտօն մ'ունի, և այս նախախնամական մաքրողութեան ամենէն աւելի պէտք ունին Պոլսոյ նման մեծ քաղաքներն, ինչպէս դաշտերն ալ նոյն ձմրան պէտք ունին մշակութեանց համար։ Բժիշկներէն եռաքը, խօսքին կարգը կուգայ եկեղեցականներուն։ Ասոնք ալ հարկաւ պիտի յիշեցնեն թէ ձմրան սառուցեալ եղած ըլլալուն պատճառաւ, այս Զատիկը բացառապէս խեղճ վիճակի մէջ պիտի անցնեն տեղացի թէ գաւառացի աղքատ ընտանիքներն, և թէ կրօնքն ալ մարգահրաշութիւնն ալ պարտ կը դնեն մեր վրայ որ այս Զատկին ուտելիքի, ըմպելիքի, չեօրեքի և անուշեղէնի հաշիւէն խնայութիւն մ'ընենք և սովորականէն աւելի առատասրտութեամբ ու վեհանձնութեամբ յիշենք ու սիրեցնենք, ազքատներն, որբերն ու այրիները, զաւեն անոնք՝ ի մի բան՝ որք ասանկ օրերու մէջ ի հարկէ հանրային գթութենէն կը սպասեն գթի վաղանցիկ թեթեւացում մը իրենց վիճակած խեղճութեան ու նեղութեան։

Չեօրեքն ինչ և է, տարին մէյ մէն է։ Առով մարդ չի փլիր։ և զգացման տէր մարդն, իր նմաններուն, իր ազգակիցներուն ու կրօնակիցներուն ազքատ դառնարդին գթացող մէկն ասանկ օրերու թերեւս ո՛չ իր զաւկները կը զրկէ, ո՛չ ալ այն ազքատներուն զաւկները կը զրկէ գէթ պահ մը իրենց անօթութիւնն ու խեղճութիւնը մոռնալու ամենէն գործնական միջոցէն։ Չեօրեքին դէմ եթէ անտեսական տեսակէտով առարկութիւն մը կրնայ ըլլալ, ո՛ւ պէտք է ըլլայ որ Զատկի առթիւ չեօրեք չենելու գործն հիմակ ամենամեծ մասամբ ուրիշ տարրերու ձեռքն է, մինչդեռ չեօրեքն իսկապէս հայկական խմորեղէն մը կը կարծէինք առաջ։ Հիմակ Ցոյներ Հայերը գերազանցած են չեօրեքի պատրաստութեան ու տուրեւաւին մէջ, և նոյն իսկ Անատոլուի Թուրքեր, որք արդէն լաւ խմորեղէն կը բանան, չեօրեքի ճարտարութիւնն ևս շատ յառաջ տարած են։ Բայց վերջապէս, ըսինք արդէն, չեօրեքը տարին մէյ մէն է։ Ուրիշ շատ յարմարութիւններ ունինք որք ամեն օրուան են, և եթէ մեր ընտանեկան պիւտժէին այն գլխէն կարեւոր գեղ մ'ընէ կարենայինք շատ աւելի կարեւոր նպատակ մը կրնայինք ընձեռել մարդասիրութեան գործին, այսպիսի տօնական օրերու մէջ մանաւանդ։

Հակիրճ հարկաւ թէ կ'ակնարկենք Արքեցութիւնն։ «Ալքոհոլականութիւն» նոր բառ մ'է։ Բայց այդ քիմիական բառին դարձուածքն շատ առաջ, իբր կար ու կը մնար մեր մէջ, և եթէ հիմա ծանրագոյն երեւոյթի մը տակ կերեւի, պատճառն այն է որ գործածուած ըմպելիներն հիմակ անհամեմատ գէշ են և առողջութեան շատ աւելի վնասակար, և յետոյ, սպառումն ալ աւելցած է աշխարհիկ հոգերուն աւելորդն և ֆիզիքուն տկարանալուն ուղղակի համեմատութեամբ։

Սովորական արբեցողներուն կամ գինեմոլներուն խղճին վրայ եկեղեցին մեծ ազդեցութիւն չունեցաւ։ Անոնք կը կարծեն թէ Բարեպաշտութեան ամեն պարտաւորութիւնները կրնան հաշտեցնել Գինեմոլութեան ամեն արարողութիւններուն հետ։ Ընել է չեն համոզուած Եկեղեցւոյ այն վարդապետութեան թէ գինեմոլութիւնն հակաքրիստոնէական է։ Եթէ եկեղեցականներն իրենք քիչ մը պակաս խմէին, արբեցութեան դէմ իրենց քարոզներ թերեւս քիչ մը աւելի զօրէին։ Իրաւ է որ գղեր կայ գղեր ալ կայ։ Տնտեսապետներն ալ ցարդ չզօրեցին գինեմոլներուն դէմ։ Երկու անգամ երկուքով ապացուցին թէ արբեցութիւնը տուն կ'աւերէ։ բայց գինեմոլներն անոր ալ տակէն ելան, առարկելով թէ կեանքի պայքարն ուժգնապէս մղելու, այսինքն՝ աշխատիլ կարենալու համար ճնկելու պէտք ունին, և թէ կաթսան տաքցնող ածուխը խնայելն յոտի մեքենավարութիւն կ'ըլլայ։ Հիմա բժիշկներն են որ կ'ոգորին արբեցութեան դէմ, և անոնց խօսքը թերեւս աւելի զօրէ, քանի որ ուղղակի մարդուն առողջութենէն վատ կը բերուին։ Արդ՝ տես որ չատեր ալ բժիշկներու վրայ հաւատք չունին։ Առաջ նախապաշարմունքներն էին որ չէին հաւատար բժշկական գիտութեան։ Հիմա մեծագոյն թիւ կը կազմեն անոնք որ յանուն ծուռ խմացուած ազատամտութեան մը չեն հաւատար բժշկութեան։ Պատճառն այն չէ որ բժիշկներն իրենք ընդհանրապէս արբեցող են։ զի ուշադրաւ իրողութիւն մ'է որ մեր մէջ բժիշկներն առ հասարակ ուշադ արբեցող են՝ օրինակի համար՝ քան մեր քահանաները։ Բայց անոնք որ արբեցութեան վնասներն անմիջապէս չեն զգար, կը հետեւցնեն թէ ինչպէս գուշակող բժշկութիւնը սխալած պէտք է ըլլայ։ Ամենէն ողորմելի իմաստակութիւնն որուն մէջ կը լողան արբեցողները՝ սա՝ է թէ արբեցութեան ինքնին հիւանդութիւն մ'ըլլալը չեն տեսներ։ Կը կարծեն թէ իրենք քաջ են և կորովի՝ ըմպել և չատ ըմպել կարենալնուն համար, մինչդեռ իրօք տկարութիւն մ'է որ զիրենք կը մղէ ըմպել։

Արբեցողները կը պարծին իրենց զօրաւորագոյն կազմուածով, որ իրենց թոյլ կուտայ մեծաքանակ ոգի (սպիրտ) մարսելու։ Ժանտատենդէ վարակուած մը նոյնքան իրաւամբ կրնար պարծենալ։ մեծաքանակ սոլֆատ կամ ընդհանուր մարսելուն համար։ Եւ ինչո՞ւ նուազ փառաւորուի մորֆինամոլն որ ձեր մտքէն չանցած քանակութեամբ ափիոն կլնայ մարսել։ Ճշմարտութիւնն ա՛յս է որ գինեմոլն, ո՛վ որ ըլլայ, ինչպիսի կազմուածի ալ տէր ըլլայ, ի հարկէ տկարակազմ մ'է որ առանց ոգելից ըմպելեաց գլուխին ինքզինք անկարող կը դայ կեանքի պայքարը մղելու։ Տկարակազմ մ'է, այո՛, որ կեանքի ամենօրեայ հոլովմն, մաշումն, յոգնութեանց և տառապանաց ուրիշ կերպիւ չի յուսար տակալ բայց եթէ արհեստական գլուղիչներ կուլ տալով ամեն օր։ Զաւրաճութեան մէջ ալ տկարակազմ մ'է այն, ինքնաժէտ մ'է այն։ զի ուր դուք և ես՝ ջուրի մը եղերքը, կանաչի վրայ, սաղարթախիտ պուրակի մը մէջ քաղցած՝ կլնանք կաղդուրուիլ զուարթութիւն զգալ, խեղճ գինեմոլը մեր խմած գաւաթի մը ցուրտ ջուրով բաւական չոգեւորուիր, չի զուարճանար, և Բնութեան գեղեցկութիւնները վայելել կարենալու, անոնցմէ համ առնել կարենալու համար կը կարօտի օղիին, քոնեաքին, ռոմին, գինիին գլուղիչ միջնորդութեան։ Իր կազմուածին մէջ պակաս բան մը կայ ուրեմն զոր սպիրտոյով կը յուսայ լնուր Ֆիզիքապէս տկար, հիւանդոտ, բարոյապէս ալ ո՛չ ամբակա ողորմելի է։ զի հազար անգամ կ'ուխտէ ալ չխմել, և մինչ իր քաջութեամբ կը պարծի, այնչափ տկար է իր խեղճ վեստին դէմ որ նորէն կը դառնայ կուգայ վազանցիկ կորուի վայրկենի մը մէջ լքուած գաւաթին։

Բ. Ֆ.

Քաղաքական կացութիւն

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ, կայսրուհւոյն և երկու մեծ տղաքներուն հետ ձեռնվա երթալէն ետքն, Հէնլեբրն արքայանուով Նարոյի գնաց, ուր մինչեւ կիրակի պիտի մնայ, ապա պիտի երթայ Բարերզ և Վիեննայի։ Ա.յս վերջին քաղաքին մէջ դերման կայսրն ու կայսրուհին պիտի տեսակցին Ումպերդօ թագաւորին և Մարկարիտա թագուհւոյն հետ։ Անոնք Վիեննա պիտի դան, ուստից Պերլին պիտի դառնան։

—Այս կայսերական ճամբորդութեան առթիւ, Պերլինէ կը հեռագրուի մարտ 21 թուով։

«Հռոմէ կը տեղեկանանք թէ Վիլհելմ կայսր Իտալիա ճամբորդութիւնն, որ Կոլուիսովսքի կոմսին Պերլին և Նիկրա կոմսին (Վիեննայի իտալեան դեսպանին) հետ ուղեւորութենէն անմիջապէս ետքը տեղի կունենայ, ուղղակի վերաբերութիւն ունի Երբեակ Զինակցութեան նորոգման հետ՝ վեցամեայ նոր պայմանաժամով մը։

«Բայց կ'ըսուի թէ Երբեակ Զինակցութեան այժմեան դաշնադրին մէջ փոփոխում մ'ընելու խնդիրը կայ։ Մինչ Աւստրիա և Իտալիա, մէկ կողմէ, կը պնդեն Գերմանիոյ քով որ վերանորոգէ իր նախկին բարեկամութիւնները Մեծին Բրիտանիոյ հետ, միւս կողմէ պերման կառավարութիւնը կը բաղձայ գործողութեան աւելի մեծ ազատութիւն ձեռք բերելու, Մայրագոյն Արեւելքի գործերուն մէջ Ռուսիոյ հետ համաձայնելու կարող ըլլալու համար։»

ՀԱՊԵՇԱՍՏԱՆ.— Հռոմայ լրագիրները կը ծանուցանեն այս Բ.ի թուով թէ Զօր. Պալտիսերայէ երկար հեռագիր մը եկաւ, Մենելիքի հետ բանակցութեանց վիճակը պարզող։ Հեռագիրն անմիջապէս հաղորդուեցաւ Ումպերդօ թագաւորին, և նախարարապետն, արտաքին գործոց և պատերազմական նախարարն երկարօրէն խորհրդակցեցան։ Պ. տի Ռուտինի և պաշտօնակիցք հաստատութիւն կնքելու առաջադրութիւնէն չշեղելով հանդերձ, գէմ կը դնեն Մենելիքի ինչ ինչ պահանջումներուն, որք ցարդ լսուած չէին, և իտալեան կառավարութիւնը չատ լաւ կը կահէ թէ այն նոր պահանջումներ ուստից թելադրուած են։ Բնաւ տարակոյս չէ մնացած թէ Ֆրանսա և Ռուսիա, Իտալիոյ հետ (իբրև Երբեակ Զինակցութեան մէկ անդամին հետ) իրենց ունեցած հաշիւը կը կարգադրեն Հապէշաստանի մէջ, խորհուրդ տալով Մենելիքի՝ այնպիսի հակառակորդներ ընելու զորս յայտնի է թէ Իտալիա պիտի չկրնայ ընդունիլ, իւր ազգային և պետական արժանապատուութեան հակառակ ըլլալուն համար։ օրինակի համար, Իտալիոյ կողմէ Հապէշաստանի պատերազմական տուգանք մը վճարելու պահանջումը։ Խնդիրը գումարին վրայ չէ, բայց Իտալիոյ կողմէ նուաստութիւն պիտի ըլլայ՝ պատերազմական տուգանք մը վճարելով իւր յաղթուած ըլլալն աշխարհի առջեւ խոստովանալու հարկադրուիլ։

—Ումպերդօ թագաւոր իւր անուամբ և Մարկարիտա թագուհւոյն անուամբ ցաւակցութեան և սիրալիր մեծարանաց հեռագրեր ղրկեց այրի տիկիններուն Տապրմիտա և Ալպերգոնէ զօրավարներուն, որք քաջապէս ինկած են Ատուայի ճակատամարտին մէջ, մինչեւ վերջը կռուելով ի գլուխ իրենց զօրաց, որոյմէ և՛ մէկն ողջ առողջ մնացած է։

—Ըստ վերջին լրոց, թէեւ Եգիպտացիք սկսած են յառաջանալ Տանկալայի ուղղութեամբ, բայց Սուանցիք դեռ չեն քաշուած Քասալայի կողմէ։ Իտալացիք ամեն ճիգ պիտի թափեն այս քաղաքը ձեռքէ չհանելու, յուսով թէ Տոնկոլայի մօտոլուտ գրաւման երկիւղով Սուանցիք պիտի հարկադրին իրենց ուշն և ոյժն այն կողմ դարձնելու։

—Իտալեան բանակաց Սարա զարապետն երկրորդ անգամ ըլլալով դարձաւ Մենելիքի բանակեցողին, որ է ի Ֆարազմայ։ Շարթուս պիտի երթար Ատակամուր, ուր երթալու վրայ է հապէշ վեհապետը։ Հապէշ գլխաւոր զօրապետներէն Բաս Մաքոնէն երկու վէրք առած է, մին թեւէն, միւսը սրունքէն։ Հապէշներն ըսեր են իտալացի թղթակիցներու որ եթէ Ֆրանսացիներէն նոր հրացան և ռազմամթերք առած չըլլային, պիտի չկրնային պատերազմը շարունակել։ Թէև Հապէշք առ հասարակ խաղաղութեան կը բաղձան, թէև Մենելիք ևս հաշտութեան կողմն է կ'ըսուի, բայց Թայմու թագուհին և բնիկ Թիկրէցի ցեղապետներն ու Բասերը պատերազմին շարունակումը կ'ուզեն։ (Թիկրէ Հապէշաստանի այն մասն է, զոր Իտալացիք գրաւած էին յառաջագոյն, և ուստից հիմա դուրս հանուած են մեծ մասամբ։)

ՄԵՆԵԼԻՔ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՌ Պ. ՖԵԼԻՔՍ ՖՕՌ

Մենելիք թագաւոր Ատուայի ճակատամարտեն ետքը նամակ գրեց Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահին, շնորհակալութիւնն անոր իմացնելով։ Այս նամակաւ կ'ըսէ թէ Հապէշներուն կորուստն եղաւ իբր 8,000 սպանուած և 5,600 վիրաւոր։ Մենելիք կը յայտնէ թէ՝ ի զին այսքան մեծ արիւնահեղութեան՝ Հապէշք միաբերանի գրած են այլ եւս Իտալացի չընդունիլ իրենց երկիրը։

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ՋԱՆԿ, ծեր փոխարքային և լիազօր վարչապետն Չինու, այսօր (16/28 մարտ) Շանկայէ ճամբայ կ'ելնէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի ճամբով Մոսքուա երթալու, թագադրութեան հանդէսին առթիւ։

ՊՈՌՈՆ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանն, այս կիրակի երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Լորա Սալիսբերիի հետ։ Որովհետեւ կիրակի օր սովորաբար քաղաքական գրաւումներն եւս դադարեալ են Անգլիոյ մէջ, այս խորհրդակցութիւն անգլուֆրանսական ընդարձակ բանակցութիւններու սահմանումը ցոյց կուտայ։

Ի ԼՈՆՏՈՆ հանգանակութիւն բացուեցաւ ի նպաստ Հապէշաստանի մէջ վիրաւորուած Իտալացւոց։ Առաջին ցուցակն 3,000 ոսկւոյ յանգեցաւ։

ՊՈՐԻՆ ԻՇԽԱՆ, որ հիմակ իւր մօրքովը կը գտնուի Պոլիէօ, ի Ֆրանսա, թեթեւապէս հիւանդ է։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ մեծագոյն ժամն Հռոմ կը գտնուին այս պահուս։ Փարիզի, Պերլինի և Վիեննայի Իտալեան դեսպանք հոն գացեր էին։ Լոնտոնի դեսպանն ևս այս շաբթու գնայ։

ԽԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 26 Մարտ.— Նախարարք այսօր ի խորհուրդ գումարեցան նախագահութեամբ Պ. Պուրժուայի, և որոշեցին որ եկամտի վրայ տուրքի խնդրոյն առթիւ որ կը ծեծուի Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, նախարարաց խորհուրդն համակերպի մեծամասնութեան տալիք որոշման։ Ժողովոյն մէջ, նոյն ծրագրին վրայ ընդհանուր վիճաբանութիւնը փակեցաւ, կառավարական առաջարկութեանց սկզբունքն 38 քուէի մեծամասնութեամբ նուիրագործուելով։

ԼՈՆՏՈՆ, 26.— Եոհաննէսպուրկէ կը հեռագրուի Ռիւդերի գործակալութեան թէ հոն ընդհանուր կարծիքն է թէ Պ. Քրիւկըր նախագահ Անգլիա պիտի չգայ։ (Դեռ չա՛տ ջուր կը վազցնէ այս թրանսվալի գործը։)

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ.—Խառն յանձնաժողովն ընդունեց Քուպայի խնդրոյն վրայ Մերակոյտին քուէարկած որոշումը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ չաբաթէ մը ի վեր Սիւրատար կը գտնուէր, այս առաւօտ ժամ 3 ին Պատրիարքարան իջաւ։

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդը, այսօր, Մայր եկեղեցւոյ երկու քահանայից և Մօսիչեան Յարութիւն էֆէնտիի հետ, պիտի երթայ Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանին ապարանքն՝ ի Գուրուչէշմէ և յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր բարի գալուստ պիտի մաղթէ Ն. Բարձրութեան։

Հրամանաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, Երուսաղեմայ Պատրիարքական Փոխանորդի օգնական Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան վաղուընէ սկսեալ Զատկական տօնի առթիւ առժամեայ քարոզիչ կարգուած է Պէշիքթաշի եկեղեցւոյն, թաղին քարոզիչ Արժ. Տ. Յակոբ Ծ. Վարդապետի հիւանդութեան պատճառաւ, որ բժշկոյ խորհրդով պարտաւորած է մինչեւ Զատիկ հանգիստ ընել։

Մեզ գրուած նամակէ մը կ'իմանանք թէ Զուզայեցի ազգային մը, Պ. Պօղոս Կ. Պօղոսեան, որ երկար տարիներ ճամբա բնակէէ ետք Զուզա վերադարձած էր, իր ծախքով և իր անունով վարժարան մը բացեր է Զհարմահալ գաւառի Լիվասան գիւղին մէջ, տեղւոյն հայ մանկտւոյն դաստիարակութեան համար։ Այդ վարժարան կանոնաւորապէս կը շարունակուի երեք ամսէ հետէ։

Բերայի ազգկանց Արհեստագիտական վարժարանին աշակերտուհեաց ձեռագործ աշխատութիւնները երկրորդ անգամ ըլլալով ի ցոյց պիտի դրուին և ի վաճառ պիտի հանուին վաղը, կիրակի, առաւօտեան ժամերգութենէն ետք, Արուեստանոցի սրահին մէջ։

Ցուսալի է որ Բերայի հայ ընտանիքները այս անգամ եւս իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն տիկին Մատակեանցի վարած այս օգտաշատ հաստատութեան սանուհիները։

Ի ՆՊԱՍՏ

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱԶԳԱՑ ՈՒՍՈՒՑՈՂԱՑ

Հ. Ա. Կ. նուիրեց 18 օրինակ դպրոցական դասագիրք։

Նոյն նպատակին համար երկու գաւառացի ազգայիններ (Պ. Պ. Անդրանիկ և Սուքիաս ղրկած են մեզ Յակոբ գրուչ։

Գրասենեակ Պ. Վահրամ Մարգարեան, արդէն նուիրածներէն զատ որոց ցուցակը հրատարակուած էր Արք-Էլէի մէջ, այս անգամ եւս նուիրած է՝

30 օրինակ Սրբոյն Պատմ. պատկերազարդ
40 » Նախնական Քրիստոնէական
10 » Աւետարան
10 » Փոխասաց Մանկանց

Մէջտուտճեան վարժարանի աշակերտներէն Ն. Սենեքերիմեան, Օ. Մելքոնեան, Յ. Խաչիկեան, Օ. Գրիգորիկեան, Վ. Տիրատուրեան, Ս. Ադաչաքեան, Կ. Գալրվեանն, Մ. Սահեմանեան և Ա. Ասէմեան՝ Մարգարեան գրատունը ղրկած են 70 կտոր գործածուած դասագիրք։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իւսկիւտար Սելամիէ թաղին մէջ գտնուլի լուր մը կը շրջի այս օրերս, իբրու թէ նոյն թաղի Ս. Խաչ վարժարանի վարժուհիներէն մին անխնայ կերպով քանակոծած է ազքատիկ ծնողքի մը այրիկը, և այս վերջինն այս գանակոծման հետեւանքով մի քանի օրէն մեռեր է, թէեւ յիշեալ վարժարանի պատ. հոգաբարձութեան ողջմտութիւնն իմ մասիս բնաւ տարակոյսի ներքեւ չէ և եթէ այդպիսի ցաւալի դէպք մը պատահած ըլլար՝ անշուշտ զանգան նկատումներով ցարդ չպիտի յապաղեր զարժանն ի գործ դնելու, սակայն քանի որ այս գառն զրոյցը ամբողջ թաղին մէջ տարածուած և շատ մը ծնողաց սիտերը դառն կսկիծով լեցուած է, ուստի կը խնդրեմք պատ. հոգաբարձութենէն որ եթէ անտեղի է այս լուրը, բարեհաճի հրապարակաւ հերքել, ի սփոփանս զգայուն ծնողաց թաղին։

Թաղեցի մը

Իւսկիւտար, 16 մարտ

ԲԱՐԵՐԴԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Բարերդի Թաղական խորհրդէն կը խնդրուի որ տեղւոյն դպրոցին նուիրուած գիրքերն յանձնուելու համար Պոլսոյ մէջ յանձնակատար մը (ԽՈՐՀՐԴՈՅ) ցոյց տայ Մարգարեան Գրատան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Ցո—ցամ Երէկուոյ)

Ս. Զատկի տօնական այցելութիւններէ ազատ մնալու համար, Ազգ. Հիւանդանոցիս մէկ մէկ մէնեթ նուիրող բարեսէր անձանց անուանքն են։

Մեծ. Տեարք,

Մարտիկ Բարսեղեան, Մանուկ Նարլեան, Սարգիս Նարլեան, Մարտիկ Գրիգորեան, Մազլումեան-Մինասեան, Մկրտիչ Ս. Մանուկեան, Վահրամ Ս. Մանուկեան, Տիգրան Բարազատեան, Գառնիկ Սարգիսեան, Կարապետ Անդրէասեան, Գրիգոր Խ. Եվրէնեան, Գրիգոր Ալեանաքեան, Յոթիմ Պապաեան, Մկրտիչ Անպարճեան, Արմենակ Ռ. Կիւմիւշկիրտան, Լեւոն Սարգիսեան, Մ. Գառնիկ Յովակիմեան, Գաբրիել Ելիկիզէկեան, Յարութիւն Կ. Տիլսիզեան, Սեդրաք Յ. Տիլսիզեան, Մինրան Յովակիմեան, Սահակ Ղազարոսեան, Յովակիմ Ստամպոլլուեան, Համբարձում Ստամպոլլուեան, Սրբին Ստամպոլլուեան, Մինրան Գ. Մուրատեան, Գէորգ Մուրատեան, Պալթեան Եղբարք, Տիրան Կիւմիւշկիրտան, Մանուկ Կարագեան, Գրիգոր Նագաշեան, Մինրան Խոյոյեան, Նազարէթ Քասարճեան, Յովհաննէս Յ. Շնորհկեան, Մինրան Ճիրաճեան, Յարութիւն Զամիչ, Կարապետ Մայիսեան, Գրիգոր Արապեան, Գալուստ Համբարձումեան, Տիգրան Յովակիմեան։

Վսեմ. Մ. և Ա. Էֆէնտիք Ուենեան նուիրած են 100 ղրշ։ (Հոգաբարձութ.)

Գալճեան, Կիւմիւշեան, Լսկիճեան, Սուեան, Փափազեան, Գարաեան, Հէգիմեան և Մելիտոսեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը գուժեն զգառնաղէտ մահ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՈՊԻ Տ. ԳԱԼՃԵՆԻ

որ յետ տաժանելի հիւանդութեան հանգեաւ ի Տէր ի խոր սուգ համակելով իւր զաւակունքը, եղբայրը, քոյրը, փեսայն և համայն գերդաստանը։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան տխուր արարողութեան որ պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, 17/29 մարտ, ժամը 6½ին (Ը. Թ.), Օրթագիւղի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին ուր փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը, ուսկից պիտի փոխադրուի նոյն գիւղի գերեզմանատունը և հոն ամփոփուի իւր ընտանեաց յատուկ դամբարանը։

Օրթագիւղ, 16/28 Մարտ 1896

Կը խնդրուի որ հրաւիրագիր չստացողք ներկայս իբր այն նկատեն։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԵՎ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ ԷԿԶԱՐՔ ԱՄԵՆ. Տ. ԵՈՍԷՖ

երէկ առաւօտ ժամ 2ին իշխանին ապարանքը երթալով այցելութիւն տուաւ Ն. Բարձրութեան։

* * *

Իշխանն այսօր Բերա երթալով այցելութիւն պիտի տայ դեսպանաց և յետոյ Բ. Դուռը պիտի երթայ և իրիկուան ալ նախարարաց այցելութիւնները պիտի ընդունի։

ԹԻՒՆԷԼԻ.—Պետական Խորհուրդն որ չեց Թիւնէլի անօրէնը հրաւիրելով տեղեկութիւններ առնուլ թէ՝ Թիւնէլի հաստատելու և թէ այն քարտիսմանց համար, զորս ընկերութիւնն ըրաւ իր նոր ծրագրոյն մէջ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը, շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր մետրոպոլիտներուն, ծանոյց թէ նշանախօսութեանց և ամուսնութեանց վերաբերեալ դատերու կրօնական մասերը կը պատկանին եկեղեցական դատարանին։ իսկ այն մասերն, որք կը վերաբերին նշանախօսութեանց, օժիտներու, ամուսնացակներու և կտակներու ջնջման՝ պատուաւոր աշխարհականներէ կազմեալ դատարաններու Շրջաբերականը կը յանձնարարէ այդ տրամադրութեանց ճշգրիտ գործադրութիւնն, որք մէկ քանի թեմերու մէջ դանց առնուած էին։

—Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդն, առջի օրուան նիստին մէջ որոշեց Զատկաց տօներուն առթիւ իր նիստերը դադրեցնել և Զատկէն յետոյ Ապրիլ 2ին ի նիստ գումարիլ։

ՀՌԱՆՏԱՑԻ խնամակալ թագուհին Օ.—ոնի Նասս պատուանշանի մեծ սպայութեան աստիճանը նուիրեց Բ. Դրան օտար թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի՝ և Արտաքին գործոց Նախարարութեան Մեքթուպճի Միւնիր պէյի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Կայս. Դիտարանը տեղեկութիւն ստացաւ թէ ամսոյս 12ին Այաբեի Զիրէ գաւառակին մէջ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՊԱՎԱՐՈՒ մէջ պատահած հրդեհէն վնասուած 800ի չափ ազքատ հրէից օգնելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որուն նախագահն է էլ Թիֆէթ լրագրոյ տնօրէն-խմբագիր Տավիտ Ֆրէնքօ էֆէնտի։ Այլ և այլ կողմերէ եղած հագուստի և ուրիշ նուէրներէ զատ մինչեւ հիմայ 9875 ղրուշ հաւաքուեցաւ։

ԻԶՄԻՐ ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղւոյն վերջին վեցամսեայն հասոյթն է 204,971 ոսկի, անցեալ տարի 171,891 ոսկի էր։ Ծախքն է 75,552 ոսկի. անցեալ տարի 79,371 էր։ Զուտ շահը 129,419 ոսկի է անցեալ տարի 92,520 էր։ Այս տարի ուրեմն չկրնն շահաբաժին պիտի վճարուի։

ԲՈՒՄԷԼԻՒ նահանգաց քննիչ յանձնաժողովն որոշմամբ՝ Սէյանիկի ոստիկանութիւնոյ հրամանատար Ապտուլլա փաշա նոյն նահանգին Թէքիրտաղ գաւառակը գնաց։

ՎՃՌԱՐԵԿ ատենի պատժական ճիւղը անցեալ 1311 տարւոյն 4424 գործեր ունեցած է իր սեղանին վրայ, որոց 428ը՝ նախորդ տարիէն փոխանցուած։ Անոնց 91ը՝ նոր տարւոյն փոխանցուած են։

ՎՃԱՌԱՆՆԵՐ.—Զեռնհաս իշխանութիւնը տեղեկութիւն ուղած է Արտաքին գործոց Նախարարութենէն որ վճառանիներու խնդրոյ մը առթիւ ծագած դատերու մէջ, մէկ կողմն եթէ օտարահպատակ ըլլայ, հիւպատոսարանի թարգմանը ներկայ պիտի գտնուի՞ թէ ոչ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ նախարարութիւնը Քաղաքակցութեան ղրկեց տումար մը, յորում նշանակուած են մայրաքաղաքիս մէջ յանձնակատարութիւն և միջնորդութիւն ընող անձանց անունները, որպէս զի անոնցմէ արհեստապետական տուրք չառնուի։

ԹՕՐԲԻՏՕ.—Այս օրերս երկու Թորբիտոներ Ոսկեղջիւրէն դուրս պիտի հանեն՝ մարգանքներ կատարելու համար։

ՔՈՒԿԵՐԱ.—Ագիքանդրիոյ մէջ բոլորան օր օրի պակսելու վրայ է։

«ՀԵՑՊԷԹՆԻՄԻ» շրջուն մարտանաւն որ Թէրսանէի մէջ չինուեցաւ, երէկ Ոսկեղջիւրէն դուրս ելնելով կրնէրի Սուտա նաւահանգիստը ուղեւորեցաւ։ Նաւային վարժարանի այն աշակերտք, որ ի Սուտա Իպրիր չոգենաւին մէջ կը գտնուին, Հէյդէրնէ-ման պիտի փոխադրուին և Իզմիրն ալ Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ԳԱՑՍԷՐԻՒ նախորդ կառավարիչ Էսմէր Շեվզը փաշի՝ անպաշտօն վիճակի ամաթղթակ յատկացուեցաւ։

Պ. ԿՐՕՍՀՕԼՑ, ընդհանուր տնօրէն աբեւլեան երկաթուղեաց, որ Վիէննա գացած էր՝ ներկայ գտնուելու նոյն ընկերութեան վարչական ժողովին, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՀԷՖԲԵԼԱՐԻՒ նախնական դատարանին անդամներէն Ահմէտ էֆէնտի, կրնէ հաբելով, ապօրէն ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԴ. — Վճռաբեկ ատեանը վճռեցաւց Եղեռնագատ ատենի մէկ վճիռն, որով Մանոլ անուն մարդ մը՝ իբրու զրպանենգ՝ տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։

ՈՃԻՒՐ ԵՒ ԱՐԿԱՏՔ. — Առջի գիշերը Կէտիկ Փաշոյ մօտ Բէրթէվ Փաշա Արսաբանուն տեղը ոճիր մը գործուեցաւ։ Մէկ դէմ. Երկու անգամ երկուքով ապացուցին թէ արբեցութիւնը տուն կ'աւերէ։ բայց գինեմոլներն անոր ալ տակէն ելան, առարկելով թէ կեանքի պայքարն ուժգնապէս մղելու, այսինքն՝ աշխատիլ կարենալու համար ճնկելու պէտք ունին, և թէ կաթսան տաքցնող ածուխը խնայելն յոտի մեքենավարութիւն կ'ըլլայ։ Հիմա բժիշկներն են որ կ'ոգորին արբեցութեան դէմ, և անոնց խօսքը թերեւս աւելի զօրէ, քանի որ ուղղակի մարդուն առողջութենէն վատ կը բերուին։ Արդ՝ տես որ չատեր ալ բժիշկներու վրայ հաւատք չունին։ Առաջ նախապաշարմունքներն էին որ չէին հաւատար բժշկական գիտութեան։ Հիմա մեծագոյն թիւ կը կազմեն անոնք որ յանուն ծուռ խմացուած ազատամտութեան մը չեն հաւատար բժշկութեան։ Պատճառն այն չէ որ բժիշկներն իրենք ընդհանրապէս արբեցող են։ զի ուշադրաւ իրողութիւն մ'է որ մեր մէջ բժիշկներն առ հասարակ ուշադ արբեցող են՝ օրինակի համար՝ քան մեր քահանաները։ Բայց անոնք որ արբեցութե

քանի վաղեմի չարագործներ անպարկեշտ կնոջ մը հետ հոն կը գուարճանային, երբ իրենց մէջ կռիւ մը ծագիս։ Անոնցմէ Միրզա Ալի՝ երեսէն և Լէպլեպիճի Մէհմէտ ալ ձեռքէն ծանր կերպով վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնն խմանալով չարագործները ձերբակալեց և վիրաւորեալներն ալ հիւանդանոց զրկեց։

—Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ երէկ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Բէքիզ պէյ անուն երիտասարդ մը, մանրավաճառի մը խանութին մէջ իր բէվոլվէրը մաքրած պահուն, մէջը մոռցուած փամփուշտ մը կրակառաւ և երիտասարդը փոքէն վիրաւորուեցաւ։ Թէեւ անմիջապէս բժիշկ բերուեցաւ, սակայն վիրաւորեալը մէկ քանի վայրկեան յետոյ մեռաւ։

—Առջի օրը Ղալաթիոյ քարափին վրայէն անցնող սայլ մը 13—14 տարեկան յոյնի տղայ մը կոխոտեց։ Անիւները փորին վրայէն անցնելով խեղճ տղան անմիջապէս մեռաւ։

ՐԵՐԱՑԻ ՍԻՐՔԸ

Բերայի Սիրքին ներկայացումները այս տարի մասնաւոր չահեկանութիւն մը ունին՝ ճարտար ձիամարզիկ Պ. Քուլքի ներկայութեան պատճառով որ եօթը աշխոյժ ձիերու կատարել կուտայ եղական մարզանքներ ու խաղեր որոնք ընդհանուր հետաքրքրութիւն կը պատճառեն։ Կարժէ երթալ և տեսնել։ Խումբին միւս առդիրները ալ, լաթախազայ, մարմնամարզիկ եւ և այլն, չահեկան ու զբօսալի փորձեր կը կատարեն։

Վաղը ցերեկ մատինէ՝ յատկապէս ընտանիքներու և աղջիկներու համար, զեղչեալ գիներով։

Ա. Զ Դ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԿԻՆ

Պոլսոյ Առեւտրական, Երկրագործական ու Արհեստից Սենեկին այն անդամոց մեջ, որոց պաշտօնավարութեան պայմանաժամն ըստ օրինի աւարտած է, նորեր պիտի ընտրելու համար հարկ եղած տասը ընտրողներու ընտրութեան գործողութիւնը պիտի սկսին ամսոյս 18ի երկուշաբթի օրը ժամ 4ին և քուէարկութիւնը այդ օրէն ու ժամէն սկսեալ պիտի ընդունուին մինչեւ հետեւեալ երեքշաբթի օրուան ժամ 10։ Ուստի կը խնդրուի աչքէ անցընելով այն ցուցակն, ուր նշանակուած են Նոյն Սենեկին մէջ արձանագրեալ վաճառականաց, տեղանաւորաց ու գործարանատերաց առնուները, տասը ընտրողներու անունները պարունակող քուէթուղթ մը գրել և զայն յատկապէս պատրաստուած տուփին մէջ անձամբ դնելու համար Նոյն օրերը հաստիկ գալու Պոլսոյ Առեւտրական, Երկրագործական ու Արհեստից Սենեկին՝ ի Ղալաթիա, Վայվոտա Ճատտէսի, Լօրանտօ Խան։

Նախագահ
Ա. ԱՋԱՐԵԱՆ

8 մարտ 1312

Մանօր. — Սենեկին մէջ արձանագրուած ընկերութեան մը անդամներու թիւը որչափ որ ըլլայ, անոնք զատ զատ քուէ չեն կրնար տալ։ Անոնցմէ մին միայն իրաւունք ունի՝ յանուն ընկերութեան՝ մէկ քուէ տալու։ 1—2

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՈ

Ընդ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան և դրաշմաթուղթ վաճառողներու թէ երկրորդ գրասենեակ մը բացած է դրաշմաթուղթի վաճառման և այն ամէն մուրհակներու դրաշմակարուութեան համար որք մասնաւոր վարչութեան ներկայացուին կանոնագրին տրամադրած ամէն ձեւակերպութիւններուն համար Օսմանեան հանրային պարտուց կեդրոնատեղին։ Պոլիս, Ճիրաղլը։ ուսկից Պոլսոյ դրաշմաճառները կը հրատարակուին գնել իրենց պէտք եղած դրաշմաթուղթերը այսօրուընէ սկսեալ։

Ղալաթիոյ և Բերայի դրաշմաճառները դարձեալ պիտի չարունակեն գնել Ղալաթիոյ գրասենեակէն, Մէհմէտ Ալի Բաշա խան, թիւ 16։

Իսկ Վոսփորի դրաշմաճառները պիտի կրնան երկու գրասենեակներէն ալ հասարապէս գնել։ 5—8

Ա. Զ Դ

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ ԹԱԳՍԻՄԻ

Կը ծանուցանեմ զուարճասէր հասարակութեան թէ ներկայ 1896 տարւոյ Մարտ 15 էն սկսեալ (բացի Մարտ 22 ուրբաթ օրէ) Զատկի երեք օրը և յետոյ, մինչեւ Դուրպան Պայրամը, ուրբաթ և կիրակի օրերը ցորեկուան ժամ 9 էն մինչեւ գիշերուան 5։ Նոյնպէս Մայիս 1 ին չորեքշաբթի օր առաւօտուն կանուխէն։ Պայրամէն յետոյ ալ Պէօյիւք տէրէյի նաւամատոյցին վրայի քաղինոյին մէջ, զոր նոյնպէս վարձած եմ, ուրբաթ, շաբաթ ու կիրակի օրերը ցորեկուան ժամ 8 էն մինչեւ գիշերուան ժամ 5, պիտի նուագէ Ուտի Աֆէթ էֆ. ի խումբն, որ հանրութեան համակրութիւնը շահած է։ Պարտէզէն վարձակալ
Ժ. ՊԻԼՕՐԵԱՆ

VIN DE PEPTONE

Այսօր հիւանդներն արհեստական կերպով կը սնուցանեն բեպթոնի գործածութեամբ. այս գուտ բեպթոնն է որ, Շարոթոի բեպթոնի գինին մէջ մտնելով, թոյլ կուտայ հիւանդներուն սուրճի դգալով 25 կամ եղան միս ուտել որ բեպտինի մէջ հալած է։ Այս կերպով առանց յոգնութեան կրնան ազէկնալ անարիւնայինները, նորաբուժները, բեպտին չուներ ունեցողները և ստամոքսի ու աղիքի հիւանդութենէ տառապող բոլոր հիւանդները։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումը հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.

«Երէկ իրիկուն, ուրբաթ, Եըլտրդի կայս. պալատան մէջ կայս. հայկերոյթ մը տեղեցաւ ի պատիւ Գուլկարիայ Բարձր. Ֆէրտինանտ իշխանին։ Ներկայ էին Նաև Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բ. Ս. Սպարապետը, Մովսային ու Արսալին գործոց Վսեմ. Նախարարները Թնդանօթարանի Վսեմ. վերատեսուչը ինչպէս նաև Վսեմ. Զինեի փաշա, պալատական պաշտօնատարք։ Իշխանին հետեւորդ գոնուց Գուլկարիոյ Նախարարապետն ու պատերազմական Նախարարը, Պուլկարիոյ կ. Պոլսոյ գործակատարն և ուրիշ կայս. պուկար ծառաներ։»

ԴՐԱՄԵՆԵԿԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Փաստաբան Զօհրապ էֆէնտիի գրասենեակը Ղալաթիա Իպտիրէյ օղլու խանէն փոխադրուած է Պոլիս, Սիրքէճիի կողմը Գայալրի խան։ 3—3

ԾՈՎՈՒՆ ԸՆԾԱՑ

Ա.

Նորվեկիոյ ծովեզերեայ գիւղի մը մէջ սրատաւուչ սովորութիւն մը կայ, ամէն տարի, նոյեմբեր 2ին ծովու վրայ անհետացած նաւաստիներու այրիները և իրենց որբերը թափօրով ծովեզր կուգան սեւ հագուստներով՝ պսակներ դնելու կոկակներուն մէջ, նաւաբեկեալներու հասարակաց գերեզման։

Գրեթէ բնակիչները միևնոյն ձկնորսներէ կը բաղկանան. Ոկիանոսի կոչտ գալերներ, որ անկէ կը պահանջեն իրենց ապրուստը, և գիտեն անկէ իրենց իր հարբուտութիւնները։ Խարուտ նաւակներու վրայ եւած՝ ան քաջարի նաւավարները իրենց ուռկանը կը նետեն ալիքներուն մէջ երբ ծովը ալիկոծ է, բայց շատ անգամ բայը կը նետուին, և վայ անոնց որ փոթորիկը գիշերնք յանկարծակի կը բերէ նաւահանգիստէն հեռու, որովհետեւ իրենց անհաստատ նաւակները կոհակներուն կատաղութեան դիմադրելու վիճակին մէջ չեն։

Ասոր համար վնասները բազմաթիւ են և հաճատ գերեզմանատունը լեցուն է գերեզմաններով որք բան մը չեն պարունակեր, որովհետեւ Ոկիանոսը վերադարձուցած չէ անոնց մարմինները որոնց անունը գրուած է յուզարկութեան քարին վրայ։ Կենդանիներէն աւելի զատուած բան միւս մեռեալներէն։ քշուած են անոնք այս անծանօթ ու խորհրդաւոր աշխարհին անահման անդունդներուն մէջ որ ծով կը կոչուի. անոնք որ զանոնք սիրեր են, որ անոնց արիւնէն են, որ անոնց վրայ կուլան, նոյն իսկ արցունք մը չեն կրնար թափել անոնց գագաղին վրայ, որովհետեւ անոնցմէ բան մը չի մնար եթէ ոչ մտքի մշուշներուն մէջ կամաց կամաց աւրուող յիշատակը։

Ծովափը անբերրի է։ Ծառ չի բուսներ հոն, և վատուժ բուսաբերութիւնը տրիբութեան տպաւորութիւն մը կուտայ անոր։ Մեծ, մթին ժայռեր, ալիքներուն փրփուրներէն կծուած, փոքրիկ նաւամատոյցին առջեւ տեսակ մը գոտի կը կազմեն, իբր թէ ուզէին զանիկա պահպանել Ամերիկայէն եկող մեծ կոծանքին դէմ զոր պատնէշ մը չի կեցներ։

Ոչ մէկ բան կը ներշնչեն այս երկրին մէջ այն ժպտուն գաղափարները զոր կաւտան արեւէն օրհնուած երկիրներու ծովեզրները։ Ամէն բան խիստ ու հանդիսաւոր է, որովհետեւ աչքերուն ուրախութիւնը այնչափ կը նուազի որչափ բեւեռներուն մօտենանք։ Կարծես թէ հասարակածէն հեռանալով մարդ աւելի մօտ կ'ըլլայ խորունկ խորհրդածութիւններու, աւելի ընդունակ՝ ճակատ ճակատի համեմատելու մարդկային տկարութիւնը ամենազօրաւոր բնութեան հետ։

Այդ տարին, յուզարկաւորական թափորին օրը, երկինք թանձր ամպերով բեռնաւորուած էր, որք կը սուրային ցնորարար արագութիւնով մը՝ սաստիկ հովէ մը մղուած։

Մառախլապատ հորիզոնը մինչեւ փոքր հեռաւորութիւն մը տարածուելով մարդուս տեսքը կը խափանէր։

Զարաշուք ցամաքահովը գիւղին տուները կը ցնցէին և ծովեզր հասնելէ առաջ ալիքներէն հերկուած խիներուն որոտման մը պէս գլորուիլը կը լսուէր։

Ժայռերուն վրայ փշրուելով, ալիքները կը հեծէին օդին մէջ արձակելով իրենց փրփուրը, ճերմակ սիւն՝ որ վերտին կ'իջնար թանձր անձրեւի մը նման։

Ո՛չ մէկ նաւակ կը նշմարուէր, կատղած ծովը պարապ ունեցաւ զանոնք հանկարծ։ Ամէն բան մեռեալ էր։ Բարկութեանը մէջ ինքզինքը տաղնապագործ ըրած ըլլար անոնց բեռէ և չհաւաներ նաւակ մը իսկ կրելու իր կոհակներուն վրայ։

Թափօրը կը յառաջանար իջնելով այն միակ փողոցէն որ ծովափը կը տանի։ Տեղական սովորութեան համեմատ, տղաքներէ ու կիներէ կը բաղկանար։ Անոր անցքին վրայ երկմտարդերը իրենց գլխարկը կը հանէին, բայց թափօրին չէին միանար, ցաւագին մենաւորը այրիներուն և որբերուն թողով՝ գալ դնելու առանձին ծովին մէջ սուգերու տարեկան հարկը։

Ո՛չ մէկ ձայն կը բարձրանար, բայց և ոչ մէկ աչք ալ չոր կը մնար, լռութեամբ լալով էր որ կ'երկարեր ամուսին չունեցողներուն, հայր չունեցողներուն տխուր տողանցութիւնը։

Ամէն ձեռքի մէջ անարուեստօրէն հիւսուած պսակներ՝ և թարմպէս կտրուած ծաղկներ կային։

Ամենէն փոքրիկ տղաները իրենց մօր վտաւակներուն մէջ կը պլլուէին, որպէս զի հովը գիրենք չի հրէշ և կիները գլխոնին կը ծռէին որպէսզի փոթորկին կատաղութիւնը գլխազարդերնին տեղէն չի խլէ։

Բ.

Փոքրիկ մանչ մը և աղջիկ մը միատեղ կը քալէին վերջին կարգէն՝ որք սգաւոր չէին և ծաղիկ ալ չունէին։ Անոնց մ'է մէկ կին կը նկատեցաւ, և այնքան մատաղ էին որ գժուարաւ միւսներուն կրնային հետեւիլ։ Իրարու ձեռք բռնած, ծանր, լուրջ և յուսկեալ վշտակցութիւնով մը միւսներուն կը նայէին։

Փոքրիկ Երիքը և իր քոյրը Քրիսթինէն քալ հայր մը ունէին որ նաւաստի էր, Հանդ անունով. իրենց մայրը Մարթա, սիրով ամուսնացած, երկրին ամենէն աղուոր կինը կը սեպուէր, նոյն իսկ ամենէն քաջասիրտը, և եթէ խրճիթ մը անուանել ուզէին որուն մէջ բաղդը բնակութիւն հաստատած ըլլար, ան ալ առ հաստատ խրճիթն էր ուր կը բնակէր ձկնորսի պարկեշտ ընտանիք մը։

Արդ, երեք շաբաթէ ի վեր Հանդ իր վրայով լուր մը չէր ղրկած, և իր անձին, հարստութիւններուն ու նաւակին կորուստը օրէ օր հաստատութիւն կառնէր։

Երբ Մարթա իր զաւկներովը դուրս կելնէր, իր դրացիներուն տխրօրէն համակրական նայուածքներուն կը հանդիպէր և անոնց աչուրներուն մէջ մեծ դժբաղդութիւններու կանխանշը կը կարդար։

Արդէն, անոր հետ խօսած ատենին ձայներնին կը ցածցնէին ինչպէս օրհասականի մը սենեկին մէջ, անոր պիտի ըսէին թէ մահուան անտեսանելի ուրուականը իր բոլորտիքը կը սաւառնի և մօտակայ ժամուան մը մէջ մեռելի ոգին պիտի տեսնէր։ Բայց Մարթա ամուսնաց կը մնար աճող ակնածութեան դիմաց, և իր մտքը կը մերժէր բոլոր այն պատճառները որք պարտէին, աւա՜ղ, իրեն ապացուցանել թէ անհայտ ծովը երբէք իրեն պիտի չի դարձնէր իր ամուսինը։

Անտարակոյս դժուար էր ընդունիլ որ Հանդ ծովեզերքի նաւամատոյցի մը մէջ ապաստանել կրցած ըլլար, որովհետեւ իր դաշտերը կնոջը կիմացնէր, և ակէ գատ՝ մինակ ուսելիքի չգոյութիւնը կ'արդիւէր այն ենթադրութիւնը թէ անիկա ծովին բացը նաւարկեց։ Բայց սիրտը իր պատճառները ունի որք բնութեան հետ յաբաբերութիւն չունին։ Մարթա ո՛չ ինքզինքը այրի կդպաւ և ո՛չ ալ զաւկները որբ։

Ասոր համար ուզած չէր յուզարկաւորական թափօրին միանալ. թող ուրիշները երթան թափել ծովափին վրայ դիրենք մխիթարելու անկարող արցունքները։ Անիկա ուզի թափօրին պիտի չի հետեւէր։

Ասոր հետ մէկտեղ Երիքն ու Քրիսթինէն զրկած էր։ Բարոյական հակասութեան անբացատրելի զգացումով մը, իրեն կը թուէր թէ երկու խեղճ փոքրիկներուն տկար ձայները ալիքներուն շաչիւնին իշխելով՝ Հանդին ականջը պիտի հասնէին ո՛ւր որ ալ ըլլար։

Իր տանը մէջ միս մինակ՝ չոր մեծ հով մը կը ցնցէր. Մարթա կը մտած էր։ Իր վստահութիւնը կը փշրուէր. փոթորիկը մտիկ ընելով։ Առաջին անգամ ըլլալով յուսահատութեան ձայն մը կ'ելլէր սրտէն շրթունքներուն վրայ։

Ցանկարծ, դուռին գարնուած հարուած մը զինքը զոդզդացուց, չոտպով բացաւ, այն նախազգացումը ունենալով՝ որ իր ճակատագիրը պիտի վճռէր։

Նամակաբաշխն էր, նամակ մը կը բերէր։

Նայուածքով մը գիրը ճանչցաւ։

Ո՛հ... Աստուա՜ծ... Հանդէն... անիկա կապրի՞...

Ու խեղճ կնկան սիրտը ուրախութեան երկար հեծկլտանքով մը պոռթկաց։ Զրկնորը սապէս կը գրէր։

«Սիրելի կնոջ,

«Սկ մի՛ լար, ուրախութեամբ մեր փոքրիկները գրկէ։ Զիս մեռեալ կարծելու էիք ովկիանոսին մէջ կորսուած և թերեւս թափորին... կը... Բայց պատած եմ և ձեզ թեւերուս մէջ դարձեալ պիտի սեղմեմ։

«Նաւակս պիտի ընկղմէր երբ Սրիցպէրկ գացող չոգենաւէ մը իս ներս առին և քաջառողջ դարձեալ դուրս հանեցին զիս, բայց հոս հեռագիր չիկայ, գրելու համար առիթները հաղորդուած են և ահա առաջին առիթով որ ինծի կարելի ըլլայ լուր տալ նամակով մը՝ կը յուսամ թէ գալուստս մի քանի օր պիտի կանխէ։

«Սակայն, սիրեցեալ կնոջ, — այս փորձին պէտք չունէի զգալու համար թէ դուք որչափ թանկագին էք — երբ ընկղմելու կէտին վրայ էի, յիշողութեանս մէջ մինակ ձեզ կը տեսնէի և եթէ անհնազանդ ըլլայի, ինչպէս չատեր, վերջին մտածումս քեզի և զաւկներուս համար սիրոյ ողջոյն մը պիտի ըլլար։»

«ՀԱՆԴ»

Մարթա այս տողերը երկու անգամ կարդալ պարտաւորուեցաւ զանոնք հասկնալու համար, բառերը աչուներուն առջեւ կը պարէին որ անոնց իմաստը ըմբռնէր։ Վերջապէս ինքզինքին տեր եղաւ և կրցաւ յուզումը զսպել։ Այն ժամանակ, անհուն երանութիւն մը զայն յափշտակեց, ինչպէս երազի մը գինովութեան մէջ։

Ցետոյ զաւկներուն մտածեց, որք որբերուն թափօրին կը հետեւէին և ամապարանքով դուրս ելլելով վազեց միանալ բարի լուրը անոնց պոռալու։

Բայց մտեցած պահուն, այրիներուն տեսքը՝ իր խօսքերը կոկորդին մէջ կեցուց, օ՜հ ինչպէս ուրախութեան վրայ խօսիլ այնչափ սուգի առջեւ։

Լռեց, անձայն, սարսռագին, Երիքն ու Քրիսթինէն թեւերուն մէջ առնելով, առանց անոնց բան մը ըսելու, գրկեց զանոնք, յեսոյ միւս կիներուն մէջ խառնուեցաւ լալով, բայց իր արցունքները անհուն քաղցրութիւն մը ունէին։

ՖԵԼԻՍԻԷՆ ՆՈՌԼԱ

Թարգմ. Ա. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

ԶԱՏԻԿ

ՄԲԱՆՁԵԼԻ ԶԻՕՐԿԸ

ՀՈՏԱՒԷՏ—ՀԱՄԵՂ—ԴԻՒՐԱՄԱՐՍ

Առաջնակարգ ալիւրով եւ Մոսկուայի վերազանց կարագով, մասնաւորապէս Զատկական տօնին առանձին հայ տանց համար պատրաստուած, անվրէպ բոլոր ճաշակողաց սքանչացումը պիտի գրաւէ մեր

«ՄԲԱՆՁԵԼԻ ԶԻՕՐԿԸ»

Նոպարախառն՝ օխան 14 դրուշ
Առանց շաքարի » 16 »
Կալաթա, Վայվոտա փողոց, թիւ 32
Օտմ. Պանիրայլի դէմ

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոքթ. Մ. Եազրնեան

ԳԱՏԸԳԻՒՂ, ՄԷՕՀԻԻՐՏԱՐ ՀԱՏՏԷՍԻ

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւնները։ կը գտնուի ամէն օր իւր բնակարանն։ իսկ Երեքշաբթի եւ Ուրբաթ կէս օրէ վերջ Բերա Մաշալեանեան էֆէնտիի դեղարանն։ Հինգշաբթի օրերը կէս վերջ ծրի հիւանդ կընդունի իւր բնակարանն։ 505 2—13

Վակտրան

ԴԱԼԱԹԻԱ, Մարտ 16/29 1896

Անուանկն. եւ Վճարում	Թուական		Անուանդ Արժեղթոց		Ընթացիկ Գիներ
100	1881	Բնս.Մերիա	A	1%	60 —
100		» »	B		36 —
100		» »	C		21 —
100		» »	D գոցուած		22 35
400			բացուած		23 03
100			միջօրէ		22 31
100	1870	Բուս.Տկն.	գոցուած		115 50
Ֆր. 500			բացուած		116 25
Անկ. Վճր.			միջօրէ		111 25
20 10	1890	Օտեսանի	1%		— —
22 11	1869	Քրլտի ժէն. Ֆ.,			8 10
10 5	1872	Սան. Ֆ., որ Ն. է Վ.			4 18
140 140	1878	Կաբիսվի			57 50
500 300	1889	Անատոլուի (Բժ.Ֆ.	5%		605 —
500 500		Երկանգոլիր (Պրն.			215 —
20 8	1882	Թրանսվ	(Բժ.Ֆ.	5%	8 87
500 500			(Պրն.		185 —
500 200	1885	Օտմ. Ռէյմ			16 05
1.40 1.40	1892	Օտմ. Սիկարէթ	6%		1 72
11 5½	1893	Օտմ. Ապանզն. Ընկ.			5 22½
500 500	1882	Զրի Ընկ.Տէրբոս			390 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՑ		Ծ.Ա.	Գր.
8 օրուան համար 1000 հատոր		5	25
1 ամսուան համար		8	—
1 օրուան համար		1	50
Միջոր		—	—
Կանեփիկ (Հէվալէսիզ)		—	80
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՓԱՆԱԳԱՐՈՅ			
Լոնտոն 3 ամիս	Գր.	110	½
Փարիզ »	Ֆր.	22	77½
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիր.	50	82½
Պերլին չէք	Մարք.	18	42½
ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔԻ ՎՐԱՑ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	3	25
1 ամսուան համար	»	8	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Ս. Ա. 100 գրշ.ն	139	18
20 Ֆրանսնոց		87	34
20 Մարքնոց Փերմանական ոսկի		497	20
Ռիսկից		51	10
Մուլկ ոսկեզարդ		8	55
Մէճիտիէ		108	20
Մանր արծաթ		103	—
Մէճիտիէ		98	—
Ռոկոս Զայանիոյ Ճակարանէ		9	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԵՐ

ԳԱՍԹԷՆ 28 Մարտ			
Բանսոլիտ համ.	B Կնիկ.	Ֆր.	— —
» »	C »	»	21 37
	D (Բացուած	»	— —
	(Գոցուած	»	20 97
Բուլմերիի երկանգուղի		»	116 25
Բրլիսրիզ		»	156 25
Մաքսային Գարատանգուղթ		»	490 —
Սմանիէ		»	412 50
Ռէյճի Բամնեանգուղի		»	271 87
Պանք Օթոման (անուանկն.)		»	591 50
Բանք Ֆրանսական 3%		»	101 47
» » 4½%		»	106 05
» Իտալական		»	82 55
Քրէտի Լիոնի		»	765 —
Քրէտի Ֆոնսիէ		»	— —
Քոնդու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 2,906,678

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւամսական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ղիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ ուժած լքասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջրգնացուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան դեղատնայարկ թիւ 22 և 24 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ։ Պոլսոյ և Վերջին Լեռք Ընկերաց։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձելի ապահովագրութիւն	Ֆրանք 93	Միլիոն
1894 տարւոյ հասոյթ	» 16½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 194	»
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	» 15	Միլիարդ

Ընկերութիւնը չահաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուններ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան չէնքեր և ապրանքներ։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիոնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատուոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Ռէժիի ընկերութեան նախագահ. Նոխագահ։
Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Գանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղեաց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դիւրնեխագահ։
Մ. Մ. ՕՏԷՈՒՏ. Ս. Տէրվիէ, Դ. Ժէմսօն, Ժ. Մառքուառ, Ա. Միռապօ, Ա. Թուրնէյսքն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։
Մ. ՇԱՌԼ ԲՕՊԷՐ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՖԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.
Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան։
Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	Ֆրանք 127	Միլիոն
1894 տարւոյ հասոյթ	» 15½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 72	»
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	» 258	»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ուղղակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գոմպինէ (Combinée) բառած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կունենայ. ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր գաշնագրին միջոցաւ (police d'assurance) սառագրութեան ներքեւ, շահաբաժինները կերաշխաւորէ, որով դաշնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժիններն։

Իւնիօն Ընկերութեան 127 միլիոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ % ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ վոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տեր անձինք կը փնտռուին։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ Մ. ՊՕՆԻՖԷ

Պոլիս Կոմոբլի էլ-Էրֆ դէմոյը Բիս 32

Մ. Պոնիֆէ, որ երկար տարիներ ի վեր ակռաի ցաւերը դա մանելու եւ անոնց առողջութիւնը պահպանելու համար հռչակ հանած է եւ ակռաի վրայ իր կատարած ճարտար գործողութիւնները ծանօթ են, մայրաքաղաս դարձաւ Եւրոպէն, ուր մէկ քանի ամիսներ առաջ գացած էր։ Մ. Պոնիֆէ, ըստ առաջնոյն, իր արուեստովը կզբաղի։ Արհեստական ակռաներ, փլաթին ու ոսկւով լեցուած գնանգան ակռաներ կը շինէ, որք բնականէն բնաւ չտարբերիլու եղանակաւ կը գործածուին։ 503 4—13

ԼԸՆՏՐՆ ԵՒ ԼԱՆԲԻՇՆԵՐ

ԷՇՈՒԲԷՆՍ ՔԸՄԲԸՆԻ

ՃԵՆԸՐԸԼ ԼՈՑՔ ԷՇՈՒԲԷՆՍ ՔԸՄԲԸՆԻ

—o—

Ապահովագրական սոյն բնկերութենէն զանազան սենեակները փոխադրուելան Ղալաթիա Պիլսոր փողոց Պ. Յ. Թիւ էլ խան վերի յարկ թիւ 5։ 5—7

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ՍՈՒՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւթաւան երթեւեկութիւնք

Բշ. 18 30 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին հասնիլ Միջօրէին։
Դշ. 19 31 Սեւծովեղերեայ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Գիրէսունի ճամբով։
Դշ. 20/1 Սուրհանդակ ղեկի Փորք-Ակիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 20 1 Սեվաստոպոլի ուղղահանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 21 2 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 22 3 Ազերաներոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Մարտ 19 31, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գոլեսոր Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Գէրտա, Սիդոն եւ Բեր-Ց [illegible]

ԳԵՆԵՒԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ե ՄԱՐԴԵԱՆ

[illegible]

Մինչեւ էլ չոգենաւը Նոյմբերսսիք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսուն, Կիրասուն, Տրապիզոն և Պաթում մարտ 31ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անդրոլի չոգենաւը [illegible] Մարտիկ պիտի ուղեւորի մարտ 30ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիա [illegible] ուղեւորութիւնն ի միասին [illegible]

Ա. դասը 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ա—դասէն Բ—դասի տարբերութիւնն

Նաւագրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹՈՄՈՒԹ ԵՐՊՈՒԼ
33 Մաճանէ փողոց Թ. 10

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԿԻՒԶԷԼԳՕԳՈՒԼՍՔ (Բարձիւմբրի)

ED. PINAUD

PARIS

37, Պուլվար տը Սէբաստոպոլ, 37
Բէրաքէնէ մագազասը։
30, Պուլվար տէ զ'Իթալիէն, 30

ԷՏ. ԲԻՆՕ

Մաղազասինս մախսուս

ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ ԿԻՒԶԷԼԳՕԳՈՒԼՍՔ

ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Խիլասա
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Սապօն
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Բօմասա
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Եաղ
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Բուսրա
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Թուալէթ սիրէսի (վինէկր)
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Պրիլանթին
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Գոզու չղզնը
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Թուալէթ սալը
ԻՊՍՈՐԱԲԻԱՅԻ Գոզվէրիք

Գաւէթ վէրիէի ԳԷՆԱ ԳԷՆԱ ՍՈՒՅՐ պաշտ մախսուս գայիսէյի սրհհիյէ

Բարիզեն 1889 սէրկիի ուսմամիսի ՊՈՒՌԷԹԻ

Մէնտիլ իչիւն բէք նէֆիս գոգալար
Մէսէլա Թէֆարիք
Պէյազ էլիոթրոբ չիչէյի — Թէտարա
Զամբակ բուտրասը (իրիս)
Բարմ մէնէքշէսի

Մարուլ խիլասաքնման ապա տապան
Թէն բուտրասը
Տէր Թէմիզէմկէ վէ տէր աղրբանա մախսուս իքսիր։

ՃՇՄԱՐԻՏ ՏԱՆԼԷ ԿՐԱԶԻՍ ՓԱՑՏԷ ՀՈՒԶԼԷՐԻ

Տուներու, գործարաններու եւ հանրային շէնքերու համար, որոնց 50 տարիէ ի վեր կը գործածուին։

41 ոսկի եւ այլ շքադրամներ, 8 վկայականներ եւ 3 վկայագիրներ զանազան արքունեաց կողմէ շնորհուած։

Այս տեսակ տանիքներ բնաւ նորոգութիւն չեն պահանջեր, ասան են, չեն այրիր եւ օդին ազդեցութիւններուն կը դիմանան։ Շատ տափակ են եւ այսպէս ծեղնայարկը լուսնոյ հարթ եւ հաւասար բարձրութեամբ մնալուն մը, չոր եւ մաքուր։ Մեծ դիւրութիւն փայտի յօդաւորման եւ նոյն իսկ տանիքին վրայ պարտէզի մը հաստատմանը համար։ Ցա տանիքները ծրի կը ղըրկուին։

Շէնքի եւ շինուածանիւթի յանձնման համար դիմել առ Ի. Գ. Կրօս եւ Ընկ.
Պոլիս, Եուսուֆիէան խան, 31 32։
484 5—13

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՒՈՑ

ԳԼԱՍԳՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Ջանկ ընդ Ամ. Լոնտոնի եւ Ամ. Ծովու նաւահանգիստներուն (Երիտասարդաց հանդիպելով ի Լոնտ.)։

Լոնտոնի, մեկնումը ամէն կ'ամի. Մարտիկան մեկնում ամէն շաբաթ օր. [illegible] ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ մեկնում. 21ին. դէպ. Պրէյզիլ, Բուենոս Այրէս, Գ. Նարոս, մէյան շաբաթն, սկսեալ 28ին սրտեալ. դէպ ի Գան սանտա. (Գիտիոնիկի Քանարաց) Ն. բաս, Ալեանդրիա, Տէլտ, Ասլան, փոխադրակի Քանարա, Տարանտէլ, Ն. Գրոնոս։

Կ. Պոլսէ մեկն եմ դէպի Մարսիլիա, Հաւր, Լոնտոն, ամէն ուրբաթ, առաւաւտ ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարանտէլէն, Տէտ, ազանէն (փոխադրակի Քաւլասն), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբաթն սարտաէլէն. Իզմիրէն, Պիրէ նէն, հոկտ. 18էն Տիսեալ։

Բաց ասոր, ամէն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրկուան ժամ 4ին, հոկտ. 11էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը կ Գալիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԾԻ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վանին, Սամսուն, փոփոխակի Հռոդոս, Պէրուտ, Լաթաքիա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լամարիա, Թրիպոլի, Նուէն Պէյրութ, Ակիքանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵԱՍ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՐՔ ԳԾ

Ուղղակի երթեւեկ կնամեայ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՍԱՖՈՒՖԻ ԳԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակի Սերոյ։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սմիռնա, Կիրասուն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 426

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԻՆ ԿԱՀԵՐԱՒ

ԺՕՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բէրա, Մեծ Փողոց Գալաթա-Գաֆա, կամրիկ ալշվերիշի դէմոյը Ե Եղբէյ էֆենտիի քով 657-659

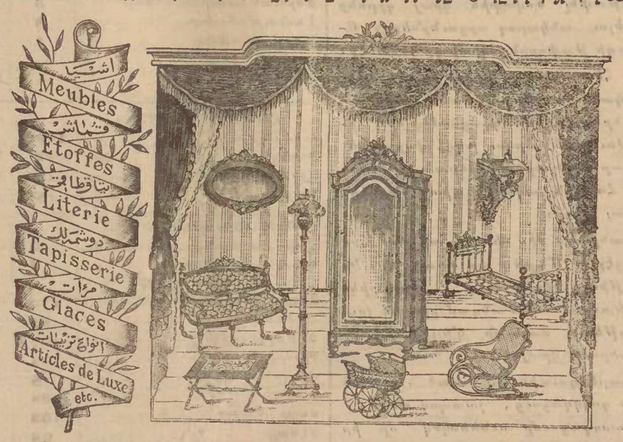

Գ. Գ. Ժ. Ժ ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ. արտասովոր մեծ վաճառում մը կազմակերպեցին՝ ամէն տեսակ կահերու՝ ննջասենեակներու, ճաշասրահներու, սրահներու, աշխատասենեակներու եւ այլն։ Անոնք, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մեծարանոցն եւ գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուլ։

ՃԱՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաեւ ունի կահերու եւ կահաւորման զանազան մը, ամէն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ հրաշալաւորեալ տեսակցութեամբ։ Կարճ միջոցի մէջ կը յանձնուին թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց համար։

Վաճառանիւ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍԳԷՐԻՍ» ՎԵՐՆԻՊԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԷՏ ՄՈՒՐԻ

ԽՄՈՒԱԿ ՊԱՏԱՏՈՎ

SCHIPF, SREK & COMP.

VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

L'ANCRE — ԼԱՆՔՈՒԼ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՌԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԸՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՐՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871 ԷՆ ՍԿՍԱԾ 93 ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԴՈՒՐՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խոր. հրդական, Նախագահ
» Լեոնիդ Հալեոս, գոր. Նախագահ
» Թէոդիկ Հալեոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօլոմաս Նարօ » » » »
» Անթուան Բրօրէշ տ'Օմպէն
Թէոտոր Բոսկէն
Ժան տը Վէնսկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՌՔ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարգիսեանց, Լ'ԱՆՔՈՒԼ ՊՕՆՏԻ Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ՕՆՍԷՆ Կ. Պոլիս, Գալատասարայի խան թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՐԴԼԷԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑԻՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՍ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զմելիները անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճոհն Նօվիլ եւ Ընդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ նեռեցեալ մեքենաներով մարմնի կը կրեն։ Ամենէ այդ զմելիներու կեղծ կը ցիկեն եւ անգլիական տարերք չնանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճոհն Նօվիլ եւ որդւոյ գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զմելիներու, ածիլիներու, կտրցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքին ու անգլիական ցանուցին։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլլէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամէն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափարդներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլլէրի դրամարկղներու տարեւանութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տիպ սակէ զգայներ, պատառատարներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առյատուկ լամպարներ, տրանկներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական լուսակ կոնակներ, հրդեհի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւար տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ տաս։

ՇԵՐԲԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՈՍ ԵՒ Ժ. ՄԱՆԱԿԱՑՈՑ

1895 ՄԱՐՏ 14ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 15

Վերջին Վագոնի Ելքերը

12 — Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Ան. Գրչ.Օրթ.Պշ.
12 — Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
12 — Գան.Պն.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.
12 05 Պէյզ.Բշ.Զ.Զզ.Գրչ.Հս.Գնոլ.Վնիր.Զէնկ. Պէյլ.Գգկ.
1 — Եմ.Մէկ.Պ.Պ.Գրչ.Ենք.Սթն.Մրկ. Պոյճ. Ր.Հս.Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
1 40 Ր.Ա.Գ.Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպր. Գպյճ.Ա.Հս.Գնոլ.Վանիր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Պշ.
2 — Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Ենք.Սթն.Մրկ.Պոյճ. Ր.Հս. Պէպ. Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
2 — Պէյզ.Բշպ.Ենք.Գգ.Պոյճ.Ր.Ա.Հս.Գնոլ.Ան. Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գգկ.Պշ.Գապ.
3 05 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գրչ.Ա.Հ. Գանալ.Պնր, Զնկ. Պէյլ.Գգկ.Ի կ.
3 — Ր.Ա.Գ.Եմ.Մէկ.Պէօ.Թրպ.Ենք.Սթն. Մրկ.Պոյճ.Ր.Հս.Պէպ.Ան.Գ.Գ.Գնոլ.Պնր.Զնք. Պէյլ.Գգկ.Պշ.
4 30 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գրչ.Ա.Հս.Գնոլ.Պնր.Զնք. Պէյլ.Գգկ.Պշ.
4 30 Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Ենք.Սթն.Մրկ.Պոյճ.Ր.Հ. Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
5 45 Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Պէյզ.Ենք.Իսպ. Մրկ. Պոյճ.Ր.Հս Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
6 30 Պէյզ.Ե.Գ.Գնկ.Մրկ.Ր.Ա.Հ, Գանալ.Ան,Զնք Պէյլ.Օրթ.Գգկ, Պշկ,
7 15 Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Են.Մրկ.Գնլ. Ր.Ա.Հս.Գնոլ. Պէպ. Ան.Գրչ.Զնկ. Պէյլ.Օրթ. Գգկ.Պշ.
7 45 Ա.Ր.Գ.Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր.Հ. Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
8 45 Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպզ.Գնլ. Ա. Հս.Գնոլ.Վան.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
9 — Եէնմ, Մէկ, Պ.Յ, Թար, Ենք. Սթն. Յ.Ս. Ր.Հիս.Պէպ.Ան.Գրչ.Օրթ.Պշ.
9 45 Եմ.Մէկ Պ.Յ.Թրպ.Պէյզ. Ենք. Գնք. Ա.Հս, Գնոլ,Զնկ.Պէյլ.Գգկ. Իսկ,
10 15 Եմ.Մէկ.Պ.Յ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Ան.Օրթ.Պշկ.

Կ. Պոլսէն Վագոնի Ելքերը

1 — Պէշկ.Օրթ.Գրչ.Ան.Պէպ. Ր.Հ.Պոյճ.Ենք. Թրպ.Պէօյ.Մէկպ.Եէնմ.Ր.Ա.Գպ.
1 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյզ.
2 30 Գրթ.Օրթ.Կրս.Մրկ.Պէպ. Ր.Հ. Միրկ. Ենք Թրպ.Պէօյ.Մէպ.Եմմ
3 — Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զպգ.Վնք,Գնտ.Ա.Հ,Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պէյզ.
3 30 Գապ.Պշ.Գգկ.Օրթ. Պէյլ, Զնկ. Ան.Գ. Գնտ. Ա.Հ.Հ.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պզգ.Թրպ. Պէօյ. Մէպ.Եմմ.
4 05 Պշկ.Օրթ,Գրչ.Ան.Պէպ. Ր.Հ.Մրկ Սթն.Ենք. Թրպ,Պէօյր.Մէպ,Եմմ,
5 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ,Ան,Պէպ,Ր,Հ,Պոյճ,Սթն, Ենք, Թրպ, Պ ,Օյ.Մէպ.Եմմ.Ր,Ա.Գապ
5 — Գպմ.Պշկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք,Գնտ.Ա.Հ.Գնլ. Բշպ.Պէյզ,Ենք.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Ամլ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մէպ.Եմմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Ամլ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պոյճ. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէպ.Եմմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Ամլ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մէպ.Եմմ.
9 15 Պշ.Օրթ.Պ.Լլ.Զնկ,Ամլ. Գնտ.Ր Հս. Պոյճ, Գնլ.Ենք.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէպ.Եմմ.
10 5 Գապ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Զնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պզգ.Մէպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Ամլ.Պէպ.Ր.Հս,Պոյճ.Մրկ, Իսկ. Ենք,Թրպ.Պէօյ.Մէպ.Եմմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Ամլ.Պէպ Գնտ.Ա.Ր.Հպ. Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ.Պէպ.Եմմ.զաքաղ Գ.Ն պիտի հաղորդակցի,
11 10 Պշկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պզգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Սթն.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէպ.Եմմ.զաքաղ
11 30 Պշկ, Գգկ, Օրթ, Պէյլ, Զնկ, Վնք. Գնտ. Պէպ.Ք
12 15 Պշկ, Օրթ, Գրչ. Ան, Պէպ.

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիոնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատուոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Ռէժիի ընկերութեան նախագահ. Նոխագահ։
Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Գանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղեաց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դիւրնեխագահ։
Մ. Մ. ՕՏԷՈՒՏ. Ս. Տէրվիէ, Դ. Ժէմսօն, Ժ. Մառքուառ, Ա. Միռապօ, Ա. Թուրնէյսքն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։
Մ. ՇԱՌԼ ԲՕՊԷՐ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՖԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.
Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան։
Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ